

LOKALNY PROGRAM

rewitalizacji

Gminy Płoty na lata 2017 - 2023

Projekt do konsultacji z dnia 01.09.2017

**Fundacja Nauka
dla Środowiska**

ul. Raclawicka 15-17
75-620 Koszalin
www.ndsfund.org
tel: 94 347 82 05

Aktywa Plus

Emilia Kowalska

Bolesława Śmiałego 39/2
70-351 Szczecin
www.aktywaplus.pl
tel: 91 444 31 63

Koszalińska Agencja

Rozwoju Regionalnego S.A.

ul. Przemysłowa 8
75-216 Koszalin
www.karsa.pl,
tel. 94 341 63 30

„4C Centrum

Ekonomii Społecznej” sp. z o.o.

ul. Koński Kierat 14/15
70-563 Szczecin
www.4c.szczecin.pl
tel. 91 881 26 94

Spis treści

<i>Spis treści</i>	2
<i>Wstęp</i>	4
1.	5
<i>Ogólna charakterystyka społeczno-gospodarcza gminy Płoty na tle regionu</i>	5
2.	7
<i>Powiązania programu rewitalizacji społecznej z dokumentami strategicznymi i planistycznymi gminy Płoty</i>	7
3.	12
<i>Diagnoza czynników i zjawisk kryzysowych w gminie Płoty</i>	12
3.1. Metodologia diagnozy na potrzeby rewitalizacji	13
3.2. Geokodowanie danych i zasięg przestrzenny diagnozy	23
3.3. Analiza wewnętrznego zróżnicowania gminy ze względu na występowanie zjawisk kryzysowych w głównych sferach funkcjonalnych: Analiza ilościowa/statystyczna	25
Sfera społeczna	25
Sfera gospodarcza	31
Sfera techniczna	34
Sfera przestrzenno-funkcjonalna	37
3.4. Zasięg przestrzenny obszaru zdegradowanego w gminie Płoty	40
4.	43
<i>Wyznaczenie obszarów rewitalizacji z uwzględnieniem partycypacji mieszkańców i lokalnych liderów – diagnoza pogłębiona</i>	43
4.1. Partycypacyjna ocena obszaru rewitalizacji	44
4.2. Obszar rewitalizacji w opinii burmistrza gminy Płoty	47
4.3. Charakterystyka podobszarów rewitalizacji – problemy, potrzeby, potencjały i propozycje rozwiązań	49
4.3.1. Podobszar rewitalizacji Makowice (Makowice, Gościejewo i Makowiska) oraz obszar parku miejskiego w Płotach	49
4.3.2. Podobszar rewitalizacji Wicimice	53
4.3.3. Podobszar rewitalizacji Wyszogóra	55
5.	60
<i>Wizja, cele i kierunki działania</i>	60
5.1. Wizja	61
5.2. Cele i kierunki działania	64

6.	66
<i>Lista projektów rewitalizacyjnych</i>	66
6.1. Główne projekty rewitalizacyjne dotyczące obszaru zdegradowanego, które będą realizowane w ramach danego programu rewitalizacji	67
6.2. Ogólny opis projektów rewitalizacyjnych uzupełniających	68
7.	69
<i>Mechanizmy zapewnienia komplementarności między poszczególnymi projektami rewitalizacyjnymi oraz pomiędzy działaniami różnych podmiotów i funduszy na obszarze objętym programem rewitalizacji</i>	69
8.	73
<i>Mechanizmy włączenia mieszkańców, przedsiębiorców i innych podmiotów i grup aktywnych na terenie gminy w proces rewitalizacji</i>	73
8.1. Otwarta Grupa Robocza na Rzecz Rewitalizacji	78
8.2. Stolik rewitalizacyjny	82
9.	87
<i>System realizacji (wdrażania) programu rewitalizacji</i>	87
9.1. Zespół ds. Rewitalizacji	88
9.2. Promocja LPR	89
10.	90
<i>System monitoringu skuteczności działań i system wprowadzania modyfikacji w reakcji na zmiany w otoczeniu programu</i>	90
<i>Spis map</i>	97
<i>Spis tabel</i>	98
<i>Spis rysunków</i>	99
<i>Spis literatury</i>	100

Wstęp

Rewitalizacja jest skoncentrowanym terytorialnie procesem wyprowadzania obszarów zdegradowanych ze stanu kryzysowego. Jest prowadzona w sposób kompleksowy poprzez zintegrowane działania na rzecz lokalnej społeczności i otoczenia, w którym te społeczności funkcjonują, czyli gospodarki oraz przestrzeni przyrodniczej i funkcjonalno-technicznej. Cechą szczególną rewitalizacji jest jej partycypacyjny charakter co oznacza, że angażuje interesariuszy wokół Programu Rewitalizacji, z wykorzystaniem demokratycznego procesu dyskusji i podejmowania decyzji. Celem lokalnego programu rewitalizacji jest planowanie i wdrażanie działań ukierunkowanych na ożywianie i zrównoważony rozwój obszarów, które utraciły dotychczasowe funkcje społeczne i gospodarcze.

Niniejszy Lokalny Program Rewitalizacji Gminy Płoty powstał w ramach projektu rewitalizacji dla 18 samorządów lokalnych z województwa zachodniopomorskiego (tj. Barwic, Brojc, Brzeżna, Dobrej, Dobrzan, Drawna, Grzmiącej, Karnic, Kozielic, Krzęcina, Morynia, Ostrowic, Płotów, Radowa Małego, Rąbina, Szczecinka, Świdwina i Węgorzyna), który rozpoczął się 1 października 2017 roku. W ramach projektu zaplanowano dla społeczności lokalnych „dotacje” - każda w kwocie do 20 000 PLN. Ponadto, przeprowadzono wspólnie partycypacyjną diagnozę lokalną, a następnie podjęto ciąg działań animacji lokalnej wokół dobra wspólnego. Wszystkim uczestnikom zapewniono specjalistyczne doradztwo (architektów, ekonomistów, urbanistów, wykonawców budowlanych) oraz konsultacje przy tworzeniu planów rewitalizacji.

1.

Ogólna charakterystyka społeczno-gospodarcza gminy Płoty na tle regionu

Gmina Płoty jest gminą miejsko-wiejską położoną w północno-zachodniej Polsce, na Pobrzeżu Szczecińskim (Równinie Gryfickiej) w województwie zachodniopomorskim, w południowej części powiatu gryfickiego. Siedzibą gminy jest miasto Płoty. Tabela nr 1 przedstawia wybrane wskaźniki społeczno-gospodarcze dla gminy Płoty.

Tabela 1. Wybrane wskaźniki społeczno-gospodarcze dla gminy Płoty na tle powiatu gryfickiego

WYBRANE DANE STATYSTYCZNE	Gmina Płoty 2013	Gmina Płoty 2014	Gmina Płoty 2015	Powiat gryficki 2015
Ludność	9144	9088	9027	61371
Ludność na 1 km ²	38	38	38	60
Kobiety na 100 mężczyzn	103	103	102	102
Ludność w wieku nieprodukcyjnym na 100 osób w wieku produkcyjnym	54,5	54,9	55,3	55,9
Dochody ogółem budżetu gminy na 1 mieszkańca [zł]	3398	3820	3459	4124
Wydatki ogółem budżetu gminy na 1 mieszkańca [zł]	3364	3609	3310	4046
Turystyczne obiekty noclegowe	-	-	1	203
Porady udzielone w ramach podstawowej opieki zdrowotnej na 1 mieszkańca	5	5	5	5
Lesistość [%]	28,6	28,7	28,7	20,5
Mieszkania oddane do użytkowania na 10 tys. ludności	12	9	4	12
Pracujący na 1000 ludności	80	77	75	133
Udział bezrobotnych zarejestrowanych w liczbie ludności w wieku produkcyjnym [%]	15,2	12,7	12,0	10,6
Ludność - w ogółu ludności - korzystająca z instalacji [%]				
wodociągowej	70,7	81,5	81,1	92,7
kanalizacyjnej	49,2	49,4	48,5	65,9
gazowej	45,7	38,9	38,9	56,3
Podmioty gospodarki narodowej w rejestrze REGON na 10 tys. ludności w wieku produkcyjnym	1288	1309	1333	1958

Źródło: Główny Urząd Statystyczny, Statystyczne Vademecum Samorządowca, 2016, Warszawa.

2.

Powiązania programu rewitalizacji społecznej z dokumentami strategicznymi i planistycznymi gminy Płoty

2.1. Strategia Rozwoju Gminy Płoty

Gmina Płoty nie posiada opracowanej Strategii Rozwoju, jednakże „zakres i metoda analiz „Studium Uwarunkowań i Kierunków Zagospodarowania Przestrzennego Gminy Płoty” pozwalają na sformułowanie misji władz miasta i gminy oraz celów strategicznych, z pewnym ograniczeniem do problematyki, związanej z szeroko rozumiana polityka przestrzenna” (*Studium Uwarunkowań i Kierunków Zagospodarowania Przestrzennego ... 2016*, s. 148) – patrz więcej punkt 3.3.

2.2. Strategia Rozwiązywania Problemów Społecznych Gminy Płoty na lata 2016-2020

Strategia Rozwiązywania Problemów Społecznych Gminy Płoty (SRPS GP) przyjęta Uchwałą Nr XXV/182/2016 Rady Miejskiej w Płotach dnia 30 grudnia 2016 roku, to dokument definiujący główne kierunki interwencji w zakresie występujących w gminie problemów społecznych i jednocześnie „dokument przedstawiający koncepcję działań zmierzających do racjonalizacji lokalnej polityki społecznej, szczególnie w aspekcie rozpoznawania zagrożeń społecznych, ich profilaktyki i minimalizowania negatywnych skutków występujących problemów społecznych” (*Strategia Rozwiązywania Problemów Społecznych ... 2016*, s. 3). Strategia rozwiązywania problemów społecznych to względnie trwałe wzory interwencji społecznych podejmowanych w celu zmiany (poprawy) tych stanów rzeczy (zjawisk), występujących w obrębie danej społeczności, które oceniane są negatywnie. SRPS GP składa się z pięciu elementów, z których trzy, poza częścią wstępną, uznać można za najistotniejsze w kontekście Lokalnej Strategii Rewitalizacji Gminy Płoty (LPR GP): 1. Diagnozę sytuacji społecznej w gminie; 2. Misję, cele i kierunki działań oraz 3. (Planowane) programy i projekty.

Inicjatywy przedstawione w LPR GP są w przeważającym stopniu spójne z misją SRPS GP, czyli „stwarzaniem mieszkańcom dobrych warunków do życia i rozwoju, wzmacnianiem rodzin, przeciwdziałaniem różnym formom marginalizacji i wykluczenia społecznego oraz integrowaniem społeczności lokalnej” (*Strategia Rozwiązywania Problemów Społecznych ... 2015*, s. 90).

LPR GP ujawnia szereg punktów wspólnych z SRPS GP w zakresie:

- Celu strategicznego nr 1 „Stwarzanie mieszkańcom gminy warunków do rozwoju oraz podniesienie poziomu bezpieczeństwa socjalnego”:
- Celu operacyjnego 1.1 „Tworzenie w gminie nowych miejsc pracy oraz wspieranie osób dotkniętych bezrobociem i poszukujących pracy”,

- Celu operacyjnego nr 1.2 „Redukowanie zjawiska ubóstwa i przeciwdziałanie jego skutkom”.
- Celu strategicznego nr 2 „Wzmacnianie rodzin oraz stwarzanie dzieciom i młodzieży odpowiednich warunków do rozwoju”:
- Celu operacyjnego nr 2.1 „Wspieranie rodzin, w tym mających trudności w wypełnianiu funkcji opiekuńczo-wychowawczych oraz wymagających ochrony macierzyństwa, m.in. z uwagi na wielodzietność.”,
- Celu operacyjnego nr 2.2 „Zapewnienie dzieciom i młodzieży odpowiedniego dostępu do kształcenia, opieki i oferty spędzania czasu wolnego”.
- Celu strategicznego nr 3 „Utrzymanie seniorów i osób niepełnosprawnych w środowisku zamieszkania”:
- Celu operacyjnego nr 3.1 „Zapewnienie osobom starszym odpowiedniej opieki oraz zwiększenie ich udziału w życiu społeczności lokalnej”,
- Celu operacyjnego nr 3.2 „Ograniczenie skutków niepełnosprawności oraz tworzenie warunków do społecznej i zawodowej aktywności osób nią dotkniętych”.
- Celu strategicznego nr 4 „Zwiększenie dostępności opieki zdrowotnej i wsparcia w obszarze przeciwdziałania uzależnieniom i przemocy w rodzinie oraz utrzymanie bezpieczeństwa publicznego”:
- Celu operacyjnego nr 4.2 „Udzielanie pomocy dotkniętym problemami uzależnień i przemocy w rodzinie oraz prowadzenie działalności profilaktycznej w tym zakresie;,”
- Celu operacyjnego nr 4.3 „Przeciwdziałanie przestępczości, w tym wśród nieletnich”.
- Celu strategicznego nr 5 „Rozwijanie kapitału społecznego i ludzkiego”:
- Celu operacyjnego nr 5.2 „Wspieranie i rozwijanie sektora obywatelskiego oraz podejmowanie współpracy z należącymi do niego organizacjami”.

2.3. Studium Uwarunkowań i Kierunków Zagospodarowania Przestrzennego Gminy Płoty 2003

Studium Uwarunkowań i Kierunków Zagospodarowania Przestrzennego Gminy Płoty (SUiKZP GP) zostało przyjęte Uchwałą Nr VIII/65/2003 Rady Miejskiej w Płotach z dnia 30 czerwca 2003 roku (i jej zmianami w kolejnych latach – 2008, 2010, 2011, 2014 i 2016 roku) w sprawie studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego Gminy Płoty. SUiKZP GP to dokument sporządzany dla całego obszaru gminy, który określa w sposób ogólny politykę przestrzenną i lokalne zasady

zagospodarowania na terenie gminy. Studium jest podstawowym dokumentem kreującym politykę przestrzenną gminy. Obok miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego jest aktem planowania przestrzennego i w systemie planistycznym zaliczane jest do aktów planowania ogólnego.

Wyraźne są powiązania i spójność LPR GP z misją władz lokalnych wobec terytorium gminy Płoty sformułowaną jako „zrównoważony rozwój gospodarczy miasta i gminy” oraz jej celem głównym, tj. „optymalne wykorzystanie posiadanego potencjału przestrzeni, przy zachowaniu wartości środowiska przyrodniczego i kulturowego, umożliwiające ciągłą poprawę jakości życia mieszkańców” ” (*Studium Uwarunkowań i Kierunków Zagospodarowania Przestrzennego ... 2016*, s. 148).

Powiązania te znajdują odzwierciedlenie w podobieństwach celów LPR GP z celami strategicznymi SUIKZP GP:

- W sferze rozwoju ekologiczno-przestrzennego obejmującymi inspirowanie działań na rzecz poprawy środowiska naturalnego m. in. redukcją emisji i zanieczyszczeń oraz starannym planowaniem zmian w przestrzeni, uwzględniającym wymogi ekologiczne.
- W sferze rozwoju społeczno-gospodarczego obejmującymi rozwój infrastruktury technicznej i społecznej, tworzenie warunków rozwoju funkcji gospodarczych i tym samym ograniczenia bezrobocia poprzez wykorzystanie istniejących zasobów, predyspozycji i preferencji przestrzeni, a także wyzwalanie aktywności społecznej, poprawę jakości życia mieszkańców oraz ochronę dziedzictwa kulturowego.

A także z następującymi kierunkami zagospodarowania przestrzennego SUIKZP GP dotyczącymi ochrony i wartości kulturowych i przyrodniczych oraz rozwoju pewnych funkcji:

- Kierunkami polityki przestrzennej w zakresie ochrony i kształtowania wartości kulturowych, a w tym dotyczącymi:
 - Pielęgnacji i rekonstrukcji dawnych parków dworskich, starodrzewów cmentarnych, wzbogacających przyrodę i krajobraz wiejski,
 - Rewitalizacji dawnych, obecnie zdewastowanych obiektów popegeerowskich,
 - Rewitalizacji zniszczonych i często zdewastowanych parków i cmentarzy,
 - Tworzenia warunków do ponownej zabudowy opuszczonych siedlisk,

- Podnoszenia estetyki zabudowy, szczególnie na terenach osiedli po byłych PGR.

3.

Diagnoza czynników i zjawisk kryzysowych w gminie Płoty

3.1. Metodologia diagnozy na potrzeby rewitalizacji

Diagnoza będąca integralnym elementem programu rewitalizacji obejmuje w szczególności pogłębioną analizę spraw społecznych dla określenia ewentualnych potrzeb podjęcia działań wyprzedzających o charakterze społecznym (dotyczących rozwiązywania problemów społecznych oraz pobudzających aktywność lokalną), co w dalszej kolejności pozwoli na przygotowanie działań rewitalizacyjnych o bardziej złożonym, kompleksowym charakterze i oddziaływaniu. Takie działania mają na celu podniesienie skuteczności i trwałości projektów rewitalizacyjnych oraz gotowości i świadomości mieszkańców co do możliwości partycypacyjnego współdecydowania o obszarze objętym programem rewitalizacji.

W procesie diagnozy i delimitacji obszarów rewitalizacji na potrzeby niniejszego Lokalnego Programu Rewitalizacji kierowano się poniższymi zasadami.

- Kompleksowa rewitalizacja może być podejmowana wyłącznie na „obszarach rewitalizacji” (obszarach stanowiących całość lub część obszaru zdegradowanego), dla których interwencja została zaplanowana w programach rewitalizacji.
- Obszar lub obszary typowane do rewitalizacji muszą wyróżniać się szczególną koncentracją negatywnych zjawisk społecznych oraz współwystępujących wraz z nimi przynajmniej jednego z negatywnych zjawisk: gospodarczych, środowiskowych, przestrzenno-funkcjonalnych lub technicznych. W tym celu należy wykorzystać oceny syntetyczne zaproponowanych wskaźników (tabela).
- Wyznaczone obszary rewitalizacji muszą posiadać odzwierciedlenie w opisie ich granic w tekście programu rewitalizacji oraz poprzez oznaczenie na mapie stanowiącej załącznik do programu rewitalizacji.
- Władze gminy podejmują decyzję czy proces rewitalizacji dotyczyć będzie tylko jednego z obszarów zdegradowanych, czy też wskaże więcej niż jeden obszar a następnie przygotowuje odrębne projekty dla każdego z nich. Jeden projekt rewitalizacyjny nie może obejmować kilku obszarów zdegradowanych.
- Co do zasady obszary rewitalizacji wyznaczane winny być na terenie jednostek osadniczych (miast, wsi, przysiółków, kolonii).
- Niezamieszkałe tereny przemysłowe, w tym portowe i wydobywcze, tereny powojenne albo pokolejowe, na których występują wyżej wspomniane negatywne zjawiska mogą wejść w skład obszaru rewitalizacji wyłącznie w przypadku, gdy działania możliwe do przeprowadzenia na tych terenach przyczynią się do przeciwdziałania negatywnym zjawiskom społecznym.

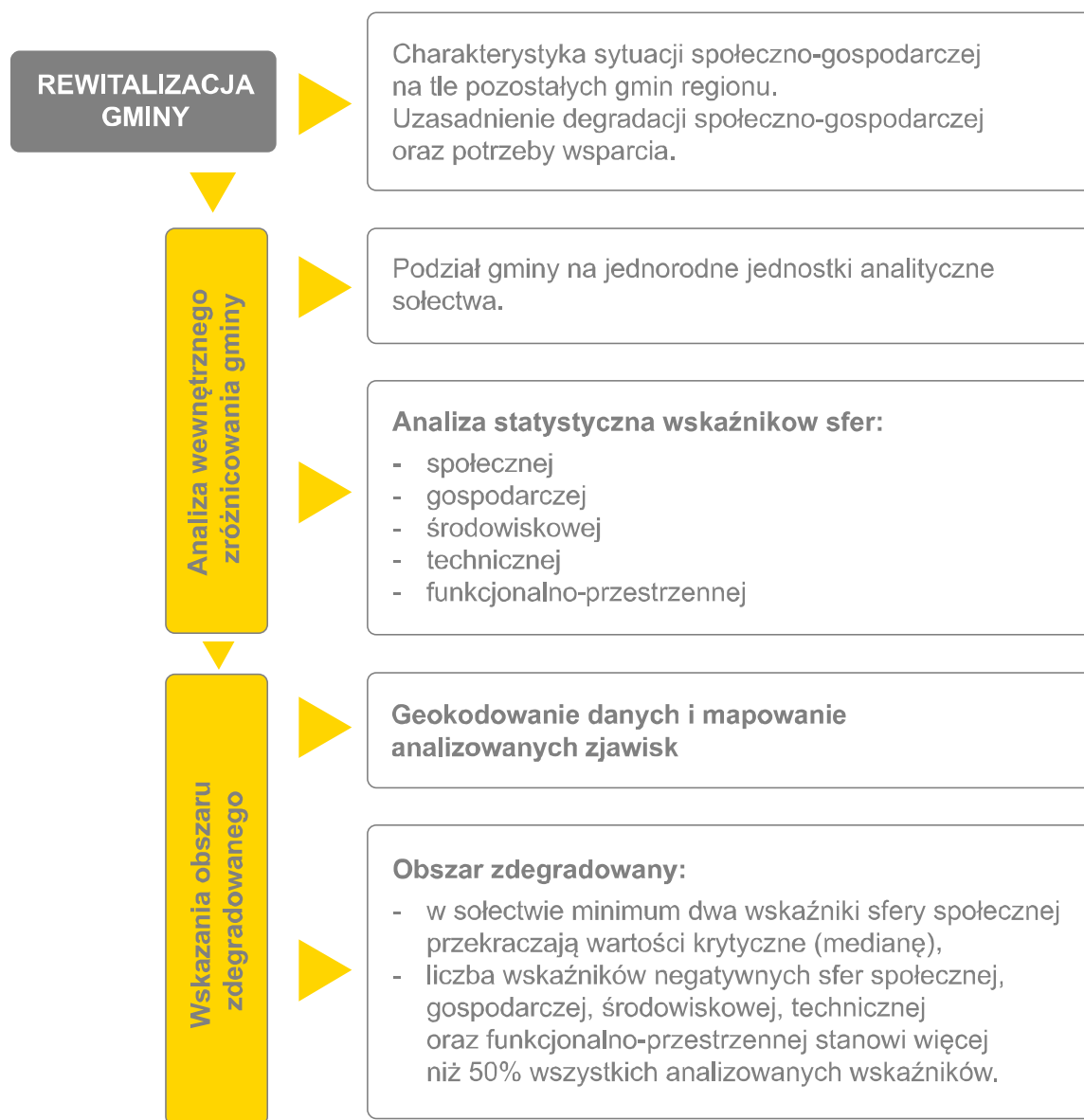
Rysunek 1. Schemat diagnozy sytuacji wewnętrznej w gminie na potrzeby rewitalizacji

Wyznaczenie obszarów zdegradowanych zostało poprzedzone opisem i oceną aktualnego stanu gminy na bazie dostępnych dokumentów, statystyki publicznej, badań ankietowych wśród sołtysów i wywiadów bezpośrednich z burmistrzem oraz mieszkańcami. Diagnoza czynników i zjawisk kryzysowych objęła analizę obszarów gospodarczych, przestrzenno-funkcjonalnych, środowiskowych oraz technicznych - stan wyposażenia w infrastrukturę techniczną oraz stan techniczny obiektów budowlanych itp. Obszary zdegradowane wyznaczone zostały porównując sołectwa wewnątrz gminy, na podstawie stopnia zróżnicowania wskaźników cząstkowych degradacji.

Do wyznaczenia obszarów zdegradowanych na terenie gminy wykorzystano wskaźniki podstawowe (tabela 1), które opisują natężenie zjawisk w obrębie sołectwa. Założono, że przyjęcie sołectwa jako podstawowej jednostki analizy przestrzennej ułatwi pozyskiwanie informacji z publicznych portali statystycznych, w tym Banku Danych Lokalnych Głównego Urzędu Statystycznego oraz Urzędu Gminy. Wskaźniki przyjęte do oceny posiadały również charakter fakultatywny, co było pomocne w uwzględnieniu specyficznych cech danego obszaru i wewnętrznego zróżnicowania badanych jednostek analitycznych. Istotny z punktu widzenia oceny wskaźników jest ich charakter stymulanty lub destymulanty. Stymulanta jest dodatnio skorelowana ze zmienną objaśnianą, czyli wzrost wartości zmiennej objaśniającej prowadzi do wzrostu zmiennej objaśnianej. Natomiast destymulanta jest ujemnie skorelowana ze zmienną objaśnianą, czyli wzrost wartości zmiennej objaśniającej prowadzi do spadku zmiennej objaśnianej (tabela 1.).

Rysunek 2. Schemat wyznaczania obszaru zdegradowanego

Wskaźniki przyjęte do analizy statystycznej pogrupowano ze względu na charakter i ładunek informacyjny w odniesieniu do poniższych obszarów:

- społecznego (m.in. bezrobocie, ubóstwo, przestępczość, poziom edukacji, kapitał społeczny, uczestnictwo w życiu publicznym i kulturalnym);
- gospodarczego (w szczególności w zakresie stopnia przedsiębiorczości, kondycji lokalnych przedsiębiorstw);
- (lub/i) przestrzenno-funkcjonalnego (w szczególności w zakresie niewystarczającego wyposażenia w infrastrukturę techniczną i społeczną, braku dostępu do podstawowych usług lub ich niskiej jakości, niedostosowania rozwiązań urbanistycznych do zmieniających się funkcji obszaru, niskiego poziomu obsługi komunikacyjnej, deficytu lub niskiej jakości terenów publicznych);
- (lub/i) technicznego (w szczególności w zakresie degradacji stanu technicznego obiektów budowlanych, w tym o przeznaczeniu mieszkaniowym oraz braku funkcjonowania rozwiązań technicznych umożliwiających efektywne korzystanie z obiektów budowlanych, w szczególności w zakresie energooszczędności i ochrony środowiska);
- (lub/i) środowiskowego (w szczególności w zakresie przekroczenia standardów jakości środowiska, obecności odpadów stwarzających zagrożenie dla życia, zdrowia, ludzi bądź stanu środowiska).

Dane niezbędne do przeprowadzenia analiz statystycznych pozyskano ze zbiorów statystyki publicznej oraz jednostek administracji publicznej w tym:

- Urzędu Gminy,
- Powiatowego Urzędu Pracy,
- Policji,
- Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej,
- Głównego Urzędu Statystycznego.

Tabela 1. Przykładowe wskaźniki diagnozy zjawisk kryzysowych

Grupy cech	Wskaźnik (charakter zmiennej stymulanta/destymulanta)	Źródło danych ^a
SFERA SPOŁECZNA	Liczba osób korzystających ze świadczeń pomocy społecznej na 100 mieszkańców (destymulanta)	UG, GOPS,PUP/ MSC
	Odsetek długotrwale bezrobotnych wśród osób w wieku produkcyjnym (destymulanta)	UG, GOPS,PUP/ MSC
	Liczba przestępstw na 100 mieszkańców (destymulanta)	UG, GOPS,PUP/ MSC/2016
	Liczba przestępstw przeciwko rodzinie i opiece na 100 mieszkańców (destymulanta)	UG, GOPS,PUP/ MSC
SFERA GOSPODARCZA	Liczba zarejestrowanych podmiotów gospodarki narodowej na 100 mieszkańców (stymulanta)	UG, GUS / MSC
	Odsetek mieszkańców prowadzących działalność gospodarczą (stymulanta)	UG/ MSC
	Odsetek osób w wieku poprodukcyjnym w ogólnej liczbie mieszkańców (destymulanta)	UG, GUS / MSC
	Odsetek osób z wykształceniem gimnazjalnym lub poniżej w ogólnej liczbie bezrobotnych (destymulanta)	UG, PUP/ MSC
SFERA INFRASTRUKTURALNA	Odsetek budynków mieszkalnych wybudowanych przed 1970 r. (destymulanta)	UG/MSC
	Przeciętna powierzchnia użytkowa lokalu na jedną osobę (stymulanta)	UG/MSC
	Odsetek mieszkań popegeerowskich w ogólnym zasobie mieszkaniowym miejscowości/osiedla/obrębu statystycznego (destymulanta)	UG/MSC/2016
	Odsetek budynków bez wodociągu do ogólnej liczby budynków (w %) (destymulanta)	UG/MSC
	Odsetek budynków poddanych termomodernizacji do ogólnej liczby budynków (stymulanta)	UG/MSC

SFERA PRZESTRZENNO-FUNKCJONALNA	Dobowa liczba połączeń transportem publicznym (bus, autobus, kolej)	UG/MSC
	Odsetek długości dróg o nawierzchni utwardzonej (asfalt) (stymulanta)	UG/MSC
	Dostępność do podstawowych usług (odległość w km dojazdu do przedszkola lub szkoły) (destymulanta)	UG, GIS/MSC
	Liczba placów zabaw, zorganizowane miejsce spotkań młodzieży na otwartym powietrzu na terenie sołectwa na 100 mieszkańców (stymulanta)	UG, GUS/MS
	Dostępność do podstawowych usług (odległość w km dojazdu do zakładu opieki zdrowotnej (przychodni zdrowia) (destymulanta)	UG, GIS/MSC
SFERA ŚRODOWISKOWA	Dziki wysypiska śmieci powierzchnia na 100 mieszkańców (destymulanta)	UG/MSC
	Powierzchnia terenów zieleni : parków spacerowo-wypoczynkowych, na 100 mieszkańców (stymulanta)	UG/MSC
	Powierzchnia terenów zieleni : zieleni osiedlowej, zieleńców na 100 mieszkańców (stymulanta)	UG/MSC
	Odsetek obszarów zdegradowanych przyrodniczo (w %) (destymulanta)	UG/MSC

^a Znaczenie skrótów: GUS - Główny Urząd Statystyczny, UG - Urząd Gminy, PUP - Powiatowy Urząd Pracy, GOPS – Gminy Ośrodek Pomocy Społecznej, NSP - Narodowy Spis Powszechny, NUTS4 – powiat, NUTS5 – gmina, MSC – miejscowość statystyczna, GIS – Geograficzne Systemy Informacji.

Na potrzeby projektu przyjęto następujące definicje obszaru zdegradowanego i obszaru rewitalizacji.

Obszar zdegradowany to obszar gminy znajdujący się w stanie kryzysowym z powodu koncentracji negatywnych zjawisk społecznych oraz negatywnych zjawisk o innym charakterze, tj. gospodarczym lub środowiskowym lub przestrzenno-funkcjonalnym lub technicznym. Przyjęto, że aby obszar zamieszkały sołectwa mógł być zaliczony do obszaru zdegradowanego muszą wystąpić dwa warunki:

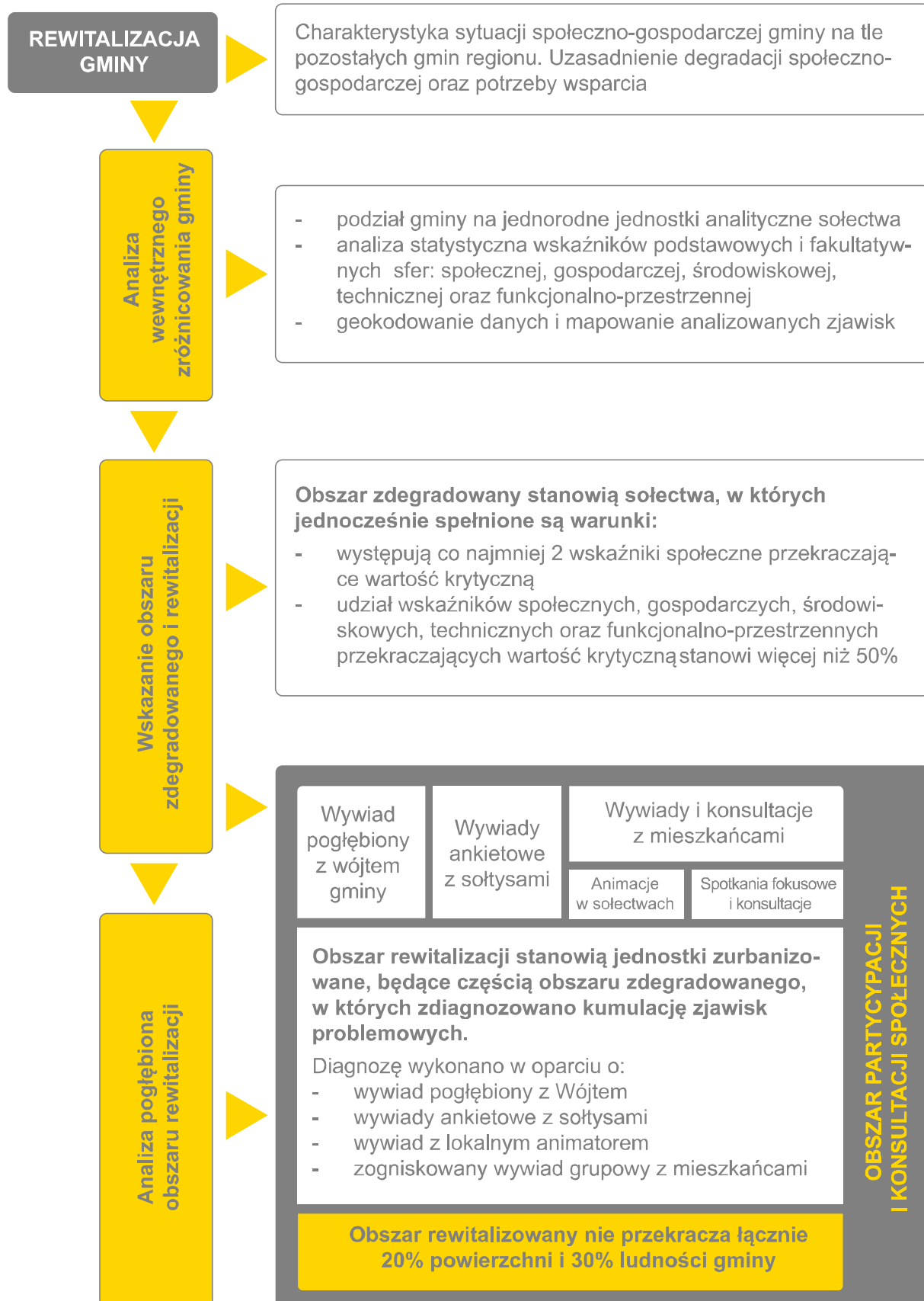
- minimum dwa wskaźniki sfery społecznej przekraczają wartości krytyczne (medianę),
- liczba wskaźników negatywnych sfer społecznej, gospodarczej, środowiskowej, technicznej oraz przestrzenno-funkcjonalnej stanowi więcej niż 50% wszystkich analizowanych wskaźników.

Obszar rewitalizacji to obszar zamieszkały sołectwa, ważny dla rozwoju lokalnego, stanowiący całość lub część obszaru zdegradowanego. Występuje w nim kumulacja zjawisk problemowych o charakterze społecznym, gospodarczym, środowiskowym, infrastrukturalnym i przestrzenno-funkcjonalnym. Jest o część obszaru zdegradowanego, w której prowadzone będą działania rewitalizacyjne. Należy zaznaczyć, że dodatkowo można wskazać w gminie taki obszar, który ma istotne znaczenie dla rozwoju lokalnego gminy – może okazać się, że jest to cały obszar zdegradowany, jego część albo jeden z obszarów zdegradowanych lub ich części.

Obszar rewitalizacji musi być obszarem skoncentrowanym terytorialnie, obejmującym nie więcej niż 20% powierzchni gminy i 30% mieszkańców. Jeśli wyznaczony w diagnozie obszar zdegradowany jest większy niż 20% powierzchni lub przekracza 30% mieszkańców gminy, to należy wyznaczyć mniejszy obszar rewitalizacji, mieszczący się we wskazanych wyżej limitach.

Rozpoznanie zjawisk problemowych i ich przyczyn powstania odbywa się na drodze diagnozy pogłębionej w oparciu o wywiady bezpośrednie, wywiady kwestionariuszowe oraz zogniskowane wywiady grupowe. Diagnoza pogłębiona pomaga zrozumieć genezę kumulacji problemów, jak również pozwala rozpoznać potencjał rozwojowy obszaru rewitalizacji.

Rysunek 3. Schemat wyznaczania obszaru rewitalizacji

Obszar rewitalizacji musi być obszarem skoncentrowanym, ale nie musi być obszarem ciągłym przestrzennie. Możliwe jest utworzenie kilku podobszarów, ważne jednak aby łącznie nie przekraczały wyżej wskazanych limitów.

Zgodnie z przyjętą definicją obszar rewitalizacji wyznaczono (rysunek 3) w oparciu o diagnozę pogłębioną przy wykorzystaniu czterech metod badawczych:

- Indywidualna ankieta bezpośrednia – z sołtysami w gminie,
- IDI – *Individual In-Depth Interview*, tj. indywidualny wywiad pogłębiony – z osobami sprawującymi władzę w gminie (burmistrz),
- FGI – *Focus Group Interview*, tj. zogniskowany wywiad grupowy – z lokalnymi liderami w gminie,
- Wywiady i animacje – z mieszkańcami sołectw.

Celem diagnozy pogłębionej są następujące cele szczegółowe:

- identyfikacja problemów i potrzeb społecznych oraz określenie stopnia ich ważności dla mieszkańców w gminie z uwzględnieniem perspektywy różnych grup interesu, tj. sołtysów, przedstawicieli władz lokalnych oraz innych mieszkańców;
- dokonanie pogłębionej diagnozy potencjału rozwojowego gminy ze szczególnym uwzględnieniem aspektów społecznych, ekonomicznych, geograficzno-przyrodniczych, przestrzenno-funkcjonalnych, infrastrukturalnych i technicznych;
- ocena potencjału rozwojowego gminy przez różne grupy mieszkańców, tj. sołtysów, przedstawicieli władz lokalnych i lokalnych liderów.
- ustalenie i konsultacja wstępnych propozycji (pomysłów) na projekty możliwe i sugerowane do włączenia w plany rewitalizacji społecznej dla wybranych obszarów na terenie wytypowanych gmin województwa zachodniopomorskiego włączonych w Specjalną Strefę Włączenia. Obserwacje na potrzeby pogłębionej diagnozy przeprowadzono za pomocą różnych metod i technik badawczych, w zależności od postawionych celów szczegółowych oraz grupy respondentów (interesariuszy).

3.2. Geokodowanie danych i zasięg przestrzenny diagnozy

Pierwszym krokiem w procedurze identyfikacji obszarów zdegradowanych jest podział mapy gminy na jednostki analityczne, dla których będą zbierane dane. Przyjęta jednostka powinna dotyczyć obszaru zamieszkałego, nie może obejmować obszaru całej gminy lub miasta, czy też przeciwnie – np. jednego budynku. Zasięgi przestrzenne obszaru lub obszarów rewitalizacji dokonywane są przy kilku założeniach:

- program rewitalizacji może obejmować więcej niż jedno terytorium wymagające wsparcia;
- zasięg każdego z tych obszarów obejmuje tereny o szczególnej koncentracji negatywnych zjawisk istotnych dla rozwoju danej gminy;
- ustalenia zasięgu przestrzennego obszaru lub obszarów rewitalizacji dokonuje się w oparciu o analizę dokumentów strategicznych lub planistycznych gminy lub w oparciu o indywidualne kryteria (wraz z odniesieniem ich do wartości referencyjnych dla danej gminy);
- program rewitalizacji łącznie nie może obejmować więcej niż 20% powierzchni gminy i powinien dotyczyć nie większej liczby ludności niż 30% jej mieszkańców.

W przypadku badanej gminy do wyznaczenia obszarów zdegradowanych przyjęto za jednostkę analityczną sołectwo. Jest to podyktowane głównie aspektami funkcjonowania gminy a co się z tym wiąże podziału środków pieniężnych jak i również planowania działań. Warto podkreślić, iż organem uchwałodawczym w sołectwie jest zebranie wiejskie, które jest przykładem realizacji idei demokracji bezpośredniej podczas którego artykułowane są najważniejsze problemy mieszkańców sołectwa. Sołtysa oraz radę sołecką wyłaniają stali mieszkańcy danego sołectwa.

W gminie Płoty funkcjonuje 20 jednostek pomocniczych gminy, będących sołectwami tj.: Czarne, Gostyń, Karczewie, Kocierz, Krężel, Lisowo, Luciąża, Makowice, Mechowo, Modlimowo, Natolewice, Pniewo, Potuliniec, Słudwia, Sowno, Truskolas, Wicimice, Wyszogóra, Wyszobór, Wytok oraz miasto Płoty. W procesie diagnostycznym zbadano każdą jednostkę pod kątem tych samych wskaźników. Uzyskano tym samym oddzielne obrazy sytuacji społeczno-gospodarczej oraz natężenia problemów dla każdego z sołectw.

Mapa 1. Podział gminy Płoty na jednostki analityczne - sołectwa

3.3. Analiza wewnętrznego zróżnicowania gminy ze względu na występowanie zjawisk kryzysowych w głównych sferach funkcjonalnych: Analiza ilościowa/statystyczna

Diagnozę na potrzeby lokalnego programu rewitalizacji przeprowadzono dla całej gminy, badając jednocześnie negatywne zjawiska w sferze społecznej, gospodarczej, przestrzenno-funkcjonalnej, środowiskowej oraz technicznej. Aby stwierdzić istnienie i określić zakres negatywnych zjawisk w każdej z ww. sfer zastosowano szereg wskaźników. W ich doborze wykorzystano wytyczne zamieszczone w ustawie z dnia 9 października 2015 roku o rewitalizacji¹ oraz zasady realizacji przedsięwzięć rewitalizacyjnych w ramach Regionalnego Programu Operacyjnego Województwa Zachodniopomorskiego 2014-2020². Należy zaznaczyć iż dobór wskaźników dla gminy wynika z jej specyfiki i wewnętrznych uwarunkowań.

Sfera społeczna

W planowaniu działań w ramach rewitalizacji społecznej problemy społeczne są najważniejszym obszarem analizy. Stąd dużą uwagę poświęcono dokładnemu zdiagnozowaniu tych zjawisk i pozyskaniu jak największej liczby wskaźników. W ustawie o rewitalizacji (art. 9 ust. 1) wskazano zjawiska, które powinny zostać uwzględnione w analizie zjawisk społecznych. Są to przede wszystkim:

- ubóstwo,
- wysokie bezrobocie,
- wysoka przestępczość,
- niski poziom edukacji i kapitału społecznego,
- niewystarczający poziom uczestnictwa w życiu publicznym i kulturalnym.

Charakter i skala zjawisk społecznych powoduje potrzebę wykorzystania szerszego zestawu wskaźników w celu uzyskania obiektywnego obrazu stanu kryzysowego

¹ (Dz.U. 2015 poz. 1777), Ustawa z dnia 9 października 2015 roku o rewitalizacji.

² Zasady realizacji przedsięwzięć rewitalizacyjnych w ramach Regionalnego Programu Operacyjnego Województwa Zachodniopomorskiego 2014-2020 opracowane przez Zarząd Województwa Zachodniopomorskiego Instytucja Zarządzająca Regionalnym Programem Operacyjnym Województwa Zachodniopomorskiego 2014-2020.

i rozpoznania zjawisk negatywnych. Poniżej przedstawiono wskaźniki opisujące wymienione zjawiska.

Ubóstwo

Zjawisko ubóstwa zbadano wykorzystując dane gromadzone przez ośrodki pomocy społecznej, które są podstawową jednostką w systemie. Ośrodek Pomocy Społecznej jest miejscem pierwszego kontaktu osób poszukujących pomocy. Zgodnie z prawem ośrodki takie działają w każdej gminie i wykonują zadania własne gminy w zakresie pomocy społecznej, w ramach realizacji Gminnej Strategii Rozwiązywania Problemów Społecznych. W analizie ubóstwa można stosować wiele różnych miar przy czym najczęściej stosowanymi są:

- liczba osób korzystających ze świadczeń pomocy społecznej na 100 mieszkańców,
- wielkość zasiłków pomocy rodzinie w przeliczeniu na rodzinę.

Bezrobocie

Jednym z głównych zjawisk, które obserwuje się na obszarach zdegradowanych jest wysoki poziom bezrobocia. Mamy zatem do czynienia z sytuacją, w której część mieszkańców tego obszaru, zdolnych do pracy i pragnących ją podjąć nie znajduje zatrudnienia. Pojęcie osoby bezrobotnej oznacza ogólnie osobę niezatrudnioną, nieprowadzącą działalności gospodarczej i niewykonyującą innej pracy zarobkowej, zdolną i gotową do podjęcia zatrudnienia (w pełnym lub niepełnym wymiarze czasu pracy). Bezrobocie szczególnie długotrwałe niesie za sobą negatywne skutki społeczne, wśród których najczęściej wymienia się: trudności materialne, utratę statusu społecznego, niską samoocenę, problemy rodzinne oraz problemy natury psychicznej (depresję), w niektórych przypadkach bezdomność a często także zjawiska patologii społecznej jak: alkoholizm, narkomania, przestępczość. Wysokie bezrobocie w regionie pociąga za sobą wysokie koszty związane z utrzymaniem osób bezrobotnych oraz służb zajmujących się ich problemami i obsługą. Wraz ze wzrostem bezrobocia następuje również spadek dochodów do budżetu gminy. W analizie bezrobocia można stosować poniższe wskaźniki:

- odsetek bezrobotnych,
- odsetek długotrwale bezrobotnych wśród osób w wieku produkcyjnym.

Przestępczość

Przestępczość jest zjawiskiem społecznym i stanowi zbiór czynów zabronionych ustawowo pod groźbą kary, a popełnionych na obszarze gminy. Wysoka przestępczość dość silnie kształtuje negatywny obraz danego obszaru w społecznej świadomości, dodatkowo jeszcze wzmacniając występowanie innych problemów o charakterze społecznym. W ramach niniejszej diagnozy zwrócono uwagę zarówno na przestępczość „widoczną”, której ofiarą może być każda osoba przebywająca w gminie, jak też przestępczość tzw. „za zamkniętymi drzwiami”, szczególnie przemoc domową. Przestępczości towarzyszy szereg innych negatywnych zjawisk społecznych i związane jest to często z przejawami uzależnień (alkoholizmem, narkomanią itp.), co uwarunkowane jest występowaniem większej liczby sklepów monopolowych, czy też pubów oraz dyskotek, w których sprzedawany i spożywany jest alkohol oraz występuje nielegalny handel środkami odurzającymi. W analizie przestępczości można stosować wiele miar przy czym najczęściej stosowanymi są:

- liczba przestępstw na 100 mieszkańców,
- czyny karalne nieletnich na 100 mieszkańców.

Edukacja

Podstawą kształtowania kapitału ludzkiego i społecznego w gminie jest lokalny system edukacji. Należy przyjąć, iż wyniki w nauce nie są jedynie związane z jakością kształcenia ale wynikają również z warunków materialnych i społecznych jakie występują zarówno w środowisku domowych jak również w otoczeniu społecznym rodziny. Dzieci z obszarów zdegradowanych rzadko uzyskują dobre wyniki w nauce np. sprawdzianu szóstoklasisty czy też sprawdzianów gimnazjalnych. Szkolnictwo na obszarach wiejskich boryka się z szeregiem problemów związanych z finansowaniem małych nierentownych szkół, dojazdami dzieci do szkoły czy też pozyskaniem kadry nauczycielskiej. Szkoły na wsi są jedną z najważniejszych instytucji społecznych, które wspierają kapitał kulturowy wsi, integrują lokalne społeczności i często są nośnikiem nowych idei oraz wsparciem dokonujących się przemian społecznych i gospodarczych. Rozwój edukacji przedszkolnej oraz żłobków na obszarach wiejskich jest uważany obecnie za jeden z podstawowych warunków poprawy sytuacji na rynku pracy i aktywizacji zawodowej młodych kobiet.

Ze względu na możliwości pozyskania danych statystycznych i merytoryczny charakter informacji do oceny sfery społecznej przyjęto pięć wskaźników:

- liczbę osób korzystających ze świadczeń pomocy społecznej na 100 mieszkańców,
- odsetek bezrobotnych,
- liczbę przestępstw na 100 mieszkańców,
- wielkość zasiłków pomocy rodzinie w przeliczeniu na rodzinę,
- wielkość zaległości czynszowych na 100 mieszkańców.

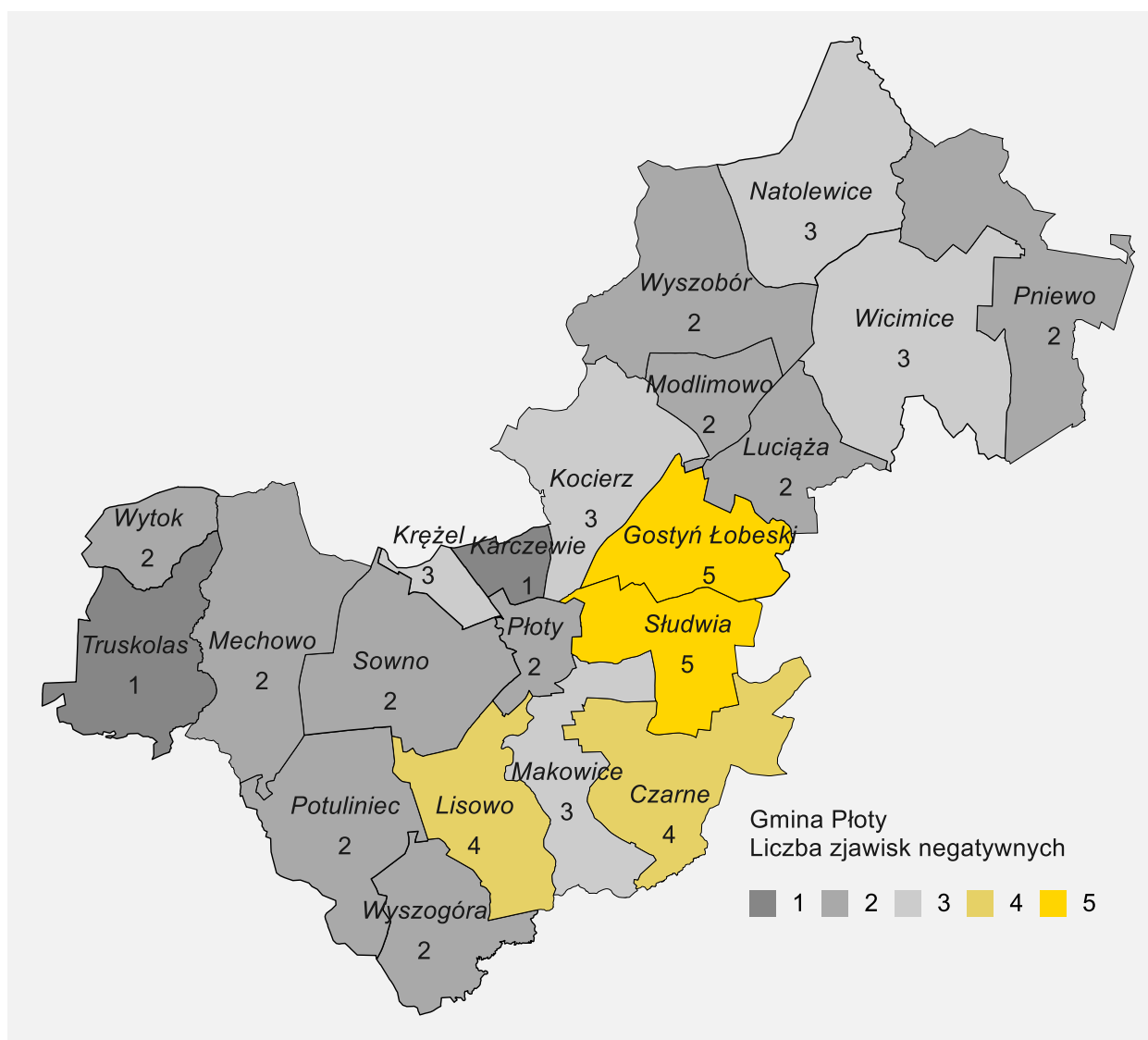
Gmina Płoty jest zróżnicowana wewnętrznie ze względu na poziom zjawisk społecznych. Największa koncentracja zjawisk negatywnych ma miejsce w dwóch sołectwach: Słudwia i Gostyń Łobeski dla których odnotowano 5 wskaźników negatywnych. Dużą liczbę wskaźników negatywnych (4 wskaźniki) zaobserwowano również w sołectwach: Lisowo i Czarne. Łącznie wymienione sołectwa stanowią obszar o największym natężeniu problemów społecznych.

Tabela 3. Wskaźniki sfery społecznej w sołectwach gminy Płoty

Sołectwa	Korzystający z pomocy społecznej na 100 miesz.	Odsetek bezrobotnych [%]	Przestępstwa na 100 mieszkańców	Wielkość zasiłków pomocy rodzinie na rodzinę [zł]	Wielkość zaległości czynszowych na 100 mieszkańców [zł]	Liczba zjawisk negatywnych ^a
Czarne	21,3	7,1	0,8	5843	2667	4
Gostyń Łobeski	24,7	11,1	3,7	7983	11617	5
Karczewie	11,5	5,8	1,0	2776	0	1
Kocierz	17,1	9,0	0,0	2435	1642	3
Krężel	20,8	16,7	0,0	10329	0	3
Lisowo	25,0	5,2	3,2	5665	4412	4
Luciąża	5,1	5,1	1,7	3683	6061	2
Makowice	11,1	3,3	2,0	4558	5765	3
Mechowo	15,0	5,3	0,6	6297	0	2
Modlimowo	9,8	3,6	4,9	8559	892	2
Natolewice	20,4	7,4	0,7	3432	1223	3
Pniewo	7,7	6,0	1,0	3102	0	2
Potuliniec	27,8	4,1	0,0	5291	0	2
Słudwia	12,1	6,0	2,0	7283	1669	5
Sowno	10,9	4,2	1,5	3866	1222	2
Truskolas	5,4	6,5	0,6	3214	743	1
Wicimice	16,8	8,7	0,7	4788	0	3
Wyszobór	6,1	7,3	0,6	4258	0	2
Wyszogóra	1,8	5,5	1,4	1478	919	2
Wytok	20,2	3,7	1,2	3989	0	2
Płoty	9,0	4,8	2,1	4039	4044	2
Mediana	12,1	5,8	1,0	4258	919	-

^a liczba wskaźników, które przekroczyły wartość krytyczną (medianę) dla całego zbioru analizowanych przypadków

Mapa 2. Koncentracja zjawisk negatywnych sfery społecznej w sołectwach gminy Płoty

^aliczba zjawisk negatywnych równa się wskaźnikom z przekroczoną wartością krytyczną

Sfera gospodarcza

Negatywne zjawiska w sferze społecznej są często wynikiem słabej kondycji lokalnej gospodarki. Jest to związane z procesem kumulacji problemów ekonomicznych, gdzie niski poziom przedsiębiorczości powoduje wysokie bezrobocie oraz spadek dochodów ludności. Ubożenie lokalnej społeczności prowadzi do problemów związanych ze wzrostem przestępczości, uzależnieniami i przemocą w rodzinie. Brak perspektyw znalezienia pracy i uzyskania określonego poziomu życia powoduje, że osoby młode nie widzą przyszłości rozwoju zawodowego i emigrują do większych ośrodków gospodarczych co prowadzi do zjawiska procesów depopulacyjnych i w efekcie - starzenia się lokalnych zasobów ludzkich.

Sytuację gospodarczą na poziomie lokalnym analizuje się przede wszystkim za pomocą obserwacji liczby funkcjonujących podmiotów gospodarczych, postaw przedsiębiorczych mieszkańców i gotowości do zakładania nowych przedsiębiorstw. O kondycji lokalnej gospodarki może świadczyć również liczba wyrejestrowanych działalności gospodarczych, jak też liczba opuszczonych i wynajętych lokali usługowych.

Istotny z punktu widzenia rozwoju lokalnej gospodarki jest poziom kapitału ludzkiego który stanowi potencjał dla powstających przedsiębiorstw i funkcjonowania rynku pracy. Brak wykwalifikowanych pracowników i trudności ze znalezieniem osób chętnych do pracy zniechęca inwestorów i w dużym stopniu wpływa na niski poziom inwestycji w gminie. Kapitał ludzki można mierzyć poprzez obserwację odsetka osób w wieku poprodukcyjnym jak również poziomu wykształcenia osób bezrobotnych ze szczególnym uwzględnieniem odsetka osób z wykształceniem gimnazjalnym i podstawowym.

Na potrzeby analizy sytuacji gospodarczej przyjęto trzy wskaźniki:

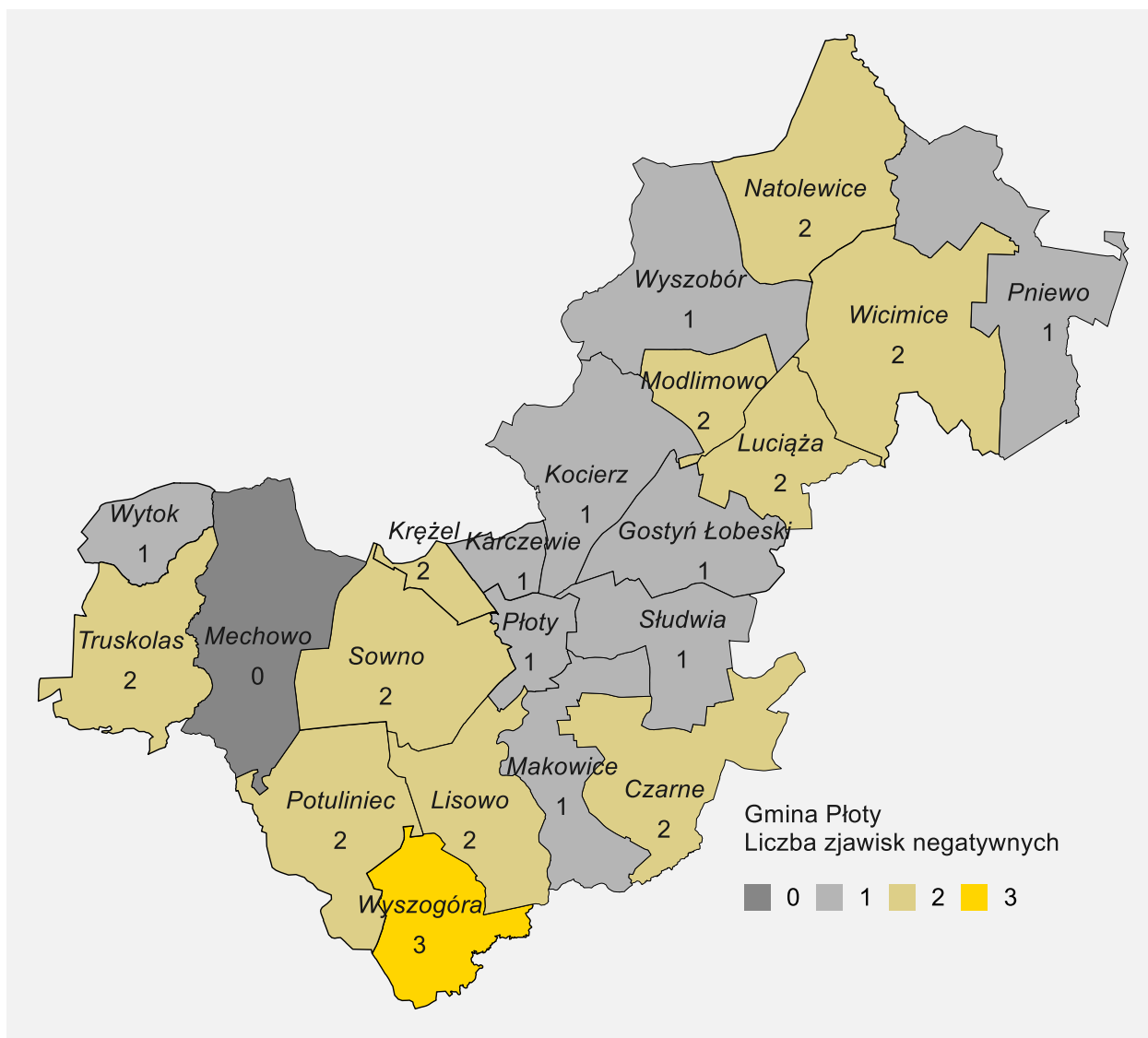
- liczba zarejestrowanych przedsiębiorstw na 100 mieszkańców,
- odsetek osób w wieku poprodukcyjnym w ogólnej liczbie mieszkańców,
- odsetek osób z wykształceniem gimnazjalnym lub poniżej w ogólnej liczbie bezrobotnych.

W sferze gospodarczej najgorsza sytuacja występuje w sołectwach: Wyszogóra, Krężel, Lisowo, Luciąża, Modlimowo, Natolewice, Pniewo, Potuliniec, Sowno, Truskolas, Wicimice, Czarne, w których więcej niż 2 analizowane wskaźniki przekroczyły wartość krytyczną.

Tabela 4. Wskaźniki sfery gospodarczej w sołectwach gminy Płoty

Sołectwa	Liczba zarejestrowanych przedsiębiorstw na 100 mieszkańców	Odsetek osób w wieku poprodukcyjnym [%]	Odsetek osób z wykształceniem gimnazjalnym lub poniżej w ogólnej liczbie bezrobotnych [%]	Liczba zjawisk negatywnych
Czarne	5,1	9,1	72,2	2
Gostyń Łobeski	7,4	12,3	44,4	1
Karczewie	11,5	14,4	33,3	1
Kocierz	7,0	13,1	38,9	1
Krężel	4,2	25,0	25,0	2
Lisowo	4,8	8,9	53,8	2
Luciąża	5,1	12,7	50,0	2
Makowice	7,2	9,8	60,0	1
Mechowo	6,8	9,7	40,0	0
Modlimowo	7,6	14,3	62,5	2
Natolewice	4,1	15,2	40,0	2
Pniewo	5,7	12,8	27,8	2
Potuliniec	6,2	18,6	0,0	2
Słudwia	7,6	11,2	46,9	1
Sowno	6,4	14,0	45,5	2
Truskolas	5,4	14,3	36,4	2
Wicimice	6,3	7,5	50,0	2
Wyszobór	7,5	13,4	25,5	1
Wyszogóra	4,6	12,8	50,0	3
Wytok	14,7	7,4	66,7	1
Płoty	11,2	16,3	26,1	1
Mediana	6,4	12,8	44,4	-

Mapa 3. Koncentracja zjawisk negatywnych sfery gospodarczej w sołectwach gminy Płoty

Sfera techniczna

Jednym z problemów, który szczególnie dotyka obszary wiejskie jest poziom zainwestowania w sferze infrastruktury technicznej. W szerokim ujęciu dotyczy to obiektów budowlanych, mieszkalnych, efektywności energetycznej budynków, długości i jakości dróg, chodników, sieci przesyłowych, kanalizacji, wody, gazu oraz szerokopasmowego internetu. W przeciwieństwie do obszarów wysoko zurbanizowanych wieś posiada rozproszoną zabudowę co powoduje relatywnie wysokie koszty prowadzonych inwestycji i możliwości ich finansowania z podatków lokalnych oraz opłat czynszowych. Inwestorzy prywatni nie są zainteresowani inwestycjami tam gdzie przypuszczalne zyski z eksploatacji obiektów i sieci nie będą pokrywały kosztów początkowych inwestycji i później utrzymania ich stanu technicznego. Z drugiej strony inwestycje publiczne realizowane poprzez budżety gmin nie są w stanie zaspokoić wszystkich potrzeb mieszkańców. Dlatego tak ważne jest wsparcie tych gmin, które funkcjonują w słabej strukturze gospodarczej przy ograniczonych możliwościach prowadzenia inwestycji. Przykładowe wskaźniki dotyczące sfery technicznej dotyczą: ludności korzystającej z sieci kanalizacyjnej, sieci wodociągowej czy też budynków podłączonych do kanalizacji. Wskaźnik dotyczący udziału budynków wybudowanych przed 1970 obrazuje ich stan techniczny ze względu na długi okres eksploatacji oraz stare technologie wykorzystane przy ich budowie. W szczególności dotyczy to właściwości termicznych (ocieplenia, stolarki okiennej oraz wentylacji), systemów ogrzewania oraz elementów konstrukcyjnych, które z upływem czasu mogą stanowić zagrożenie dla użytkowników. Należy zaznaczyć, że dobór wskaźników sfery technicznej jest w dużej mierze uzależniony od ich dostępności na poziomie sołectw oraz miejscowości. Dlatego też na potrzeby analizy sytuacji technicznej przyjęto trzy poniższe wskaźniki:

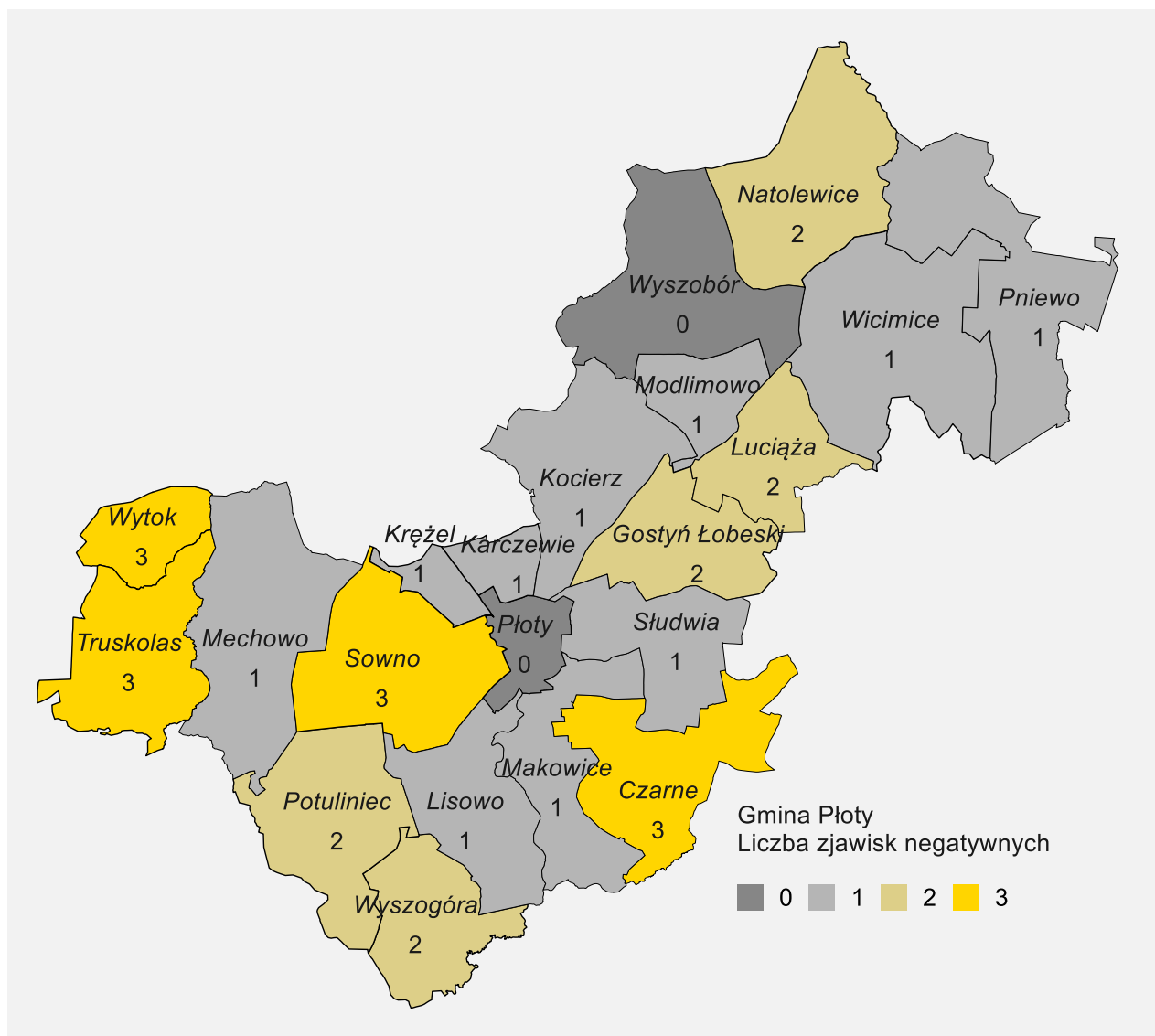
- odsetek budynków mieszkalnych wybudowanych przed 1970 r.,
- odsetek mieszkań popegeerowskich w ogólnym zasobie mieszkaniowym,
- przeciętna powierzchnia użytkowa lokalu na jedną osobę,

Analiza powyższych wskaźników pokazała, że w sferze technicznej najgorsza sytuacja występuje w sołectwach Wytok, Sowno, Truskolas, oraz Czarne, w których 3 analizowane wskaźniki przekroczyły wartość krytyczną.

Tabela 5. Zestawienie wskaźników sfery technicznej w sołectwach gminy Ploty

Sołectwa	Odsetek budynków mieszkalnych wybudowanych przed 1970 rokiem [%]	Odsetek mieszkań popegeerowskich w ogólnym zasobie mieszkaniowym [%]	Przeciętna powierzchnia użytkowa lokalu na jedną osobę [m ²]	Liczba zjawisk negatywnych
Czarne	90	5,5	16,8	3
Gostyń Łobeski	96	2,5	20,6	2
Karczewie	86	4,8	23,9	1
Kocierz	98	1,5	20,3	2
Krężel	88	50,0	31,7	1
Lisowo	69	1,2	15,7	1
Luciąża	97	1,7	22,6	2
Makowice	69	0,0	19,6	1
Mechowo	72	0,6	20,1	1
Modlimowo	80	3,1	20,6	1
Natolewice	94	3,3	21,1	2
Pniewo	94	0,7	24,5	1
Potuliniec	97	3,1	23,7	2
Słudwia	35	0,0	16,8	1
Sowno	97	4,9	19,1	3
Truskolas	100	4,8	20,0	3
Wicimice	68	1,0	16,5	1
Wyszobór	27	0,3	35,1	0
Wyszogóra	100	1,4	17,0	2
Wytok	97	4,3	18,9	3
Ploty	57	0,3	24,0	0
Mediana	94	1,7	20,6	-

Mapa 4. Koncentracja zjawisk negatywnych sfery technicznej w sołectwach gminy Płoty

Sfera przestrzenno-funkcjonalna

Negatywnym zjawiskom społeczno-gospodarczym towarzyszą negatywne zjawiska przestrzenno-funkcjonalne. Dotyczą one głównie złego planowania przestrzennego, braku miejscowych planów zagospodarowania przestrzennego, niskiej dostępności usług publicznych, jak również degradacji istniejących przestrzeni publicznych. Wiodącym problemem obszarów wiejskich jest niska dostępność komunikacyjna, która wynika z braku połączeń transportem publicznym, znacznymi odległościami z miejscowości do urzędów publicznych, przedszkoli, szkół czy też placówek opieki zdrowotnej. Wykluczenie komunikacyjne przekłada się na wiele innych problemów w tym związanych z bezrobociem np. brak możliwości dojazdów do pracy lub długi czas dowozu dzieci do przedszkola. Obecnie dużą rolę w rozwiązywaniu problemów przestrzennych odgrywają usługi dostępne przez internet. Jednak obserwuje się szczególnie na obszarach wiejskich zjawisko wykluczenia cyfrowego, które oznacza nie tylko brak dostępu do internetu ale również brak umiejętności posługiwania się internetem oraz ograniczoną szybkość przesyłu danych. Rozwiązania przestrzenno-funkcjonalne są istotnym elementem kształtowania jakości życia w społeczności lokalnych w miejscu ich zamieszkania. Wiąże się to również z dostępem w miejscowościach wiejskich do infrastruktury społecznej dającej możliwość spędzania wolnego czasu, zabaw dla dzieci i młodzieży, spotkań mieszkańców, organizowania różnych wydarzeń, które łącznie są ważnym czynnikiem tworzącym podstawę integracji i rozwoju kapitału społecznego. W związku z powyższym na potrzeby analizy sytuacji przestrzenno-funkcjonalnej przyjęto trzy wskaźniki:

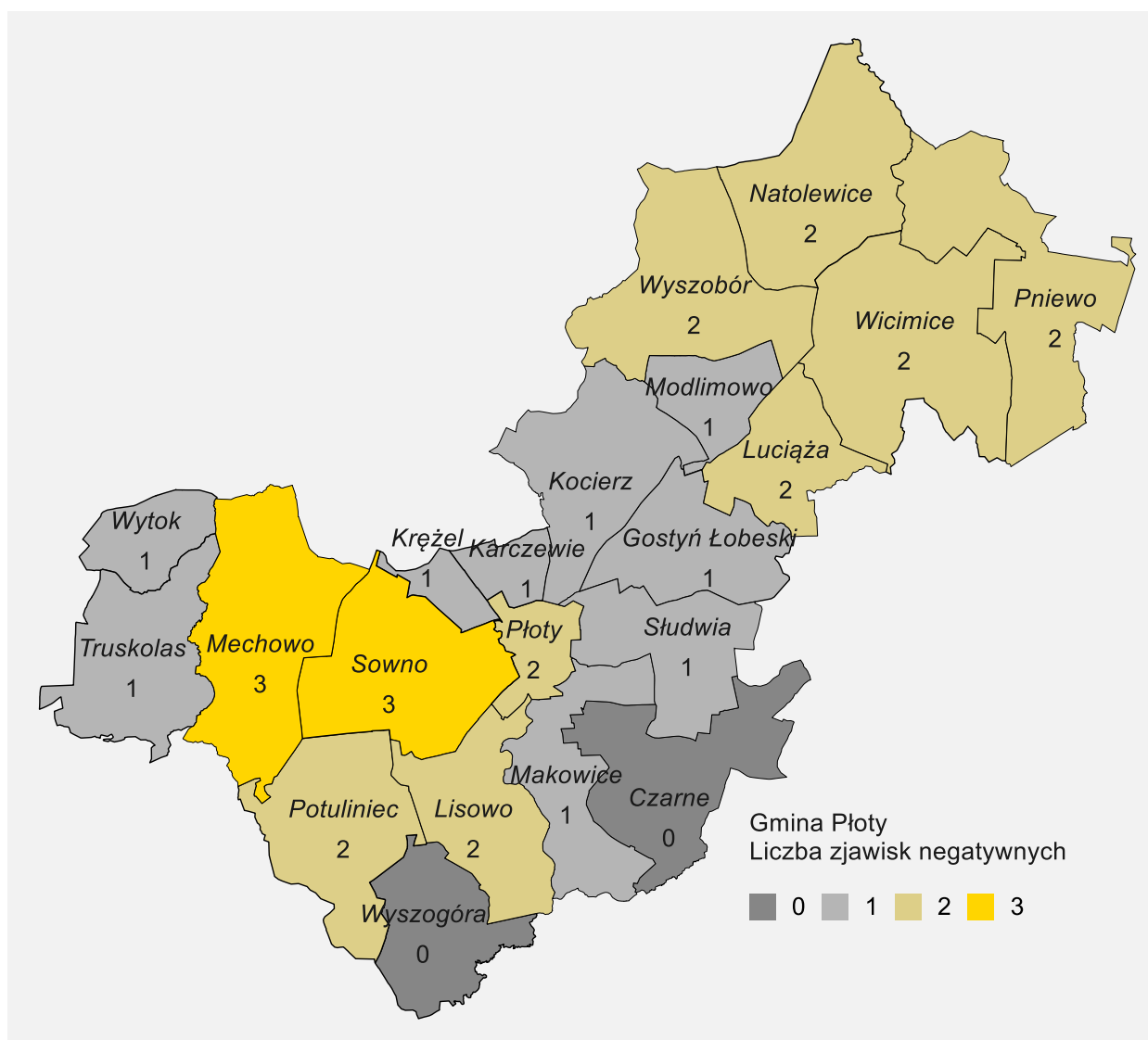
- liczba placów zabaw na 100 osób w wieku przedprodukcyjnym,
- czas dojazdu do przedszkola,
- dobową liczbą połączeń transportem publicznym PKS.

W sferze przestrzenno-funkcjonalnej najgorsza sytuacja występuje w sołectwach Sowno, Mechowo oraz Modlimowo (3 wskaźniki negatywne) następnie: Płoty, Natolewice, Pniewo, Potuliniec, Wicimice, Wyszobór, Lisowo oraz Luciąża w których wszystkie 2 analizowane wskaźniki przekroczyły wartość krytyczną.

Tabela 6. Zestawienie wskaźników sfery przestrzenno-funkcjonalnej w sołectwach gminy Płoty

Sołectwa	Liczba placów zabaw na 100 osób w wieku przedprodukcyjnym	Czas dojazdu do przedszkola [minuty]	Dobowa liczba połączeń transportem publicznym PKS	Liczba zjawisk negatywnych
Czarne	1,2	5	4	0
Gostyń Łobeski	1,2	8	20	1
Karczewie	1,0	6	0	1
Kocierz	0,5	7	0	1
Krężel	0,0	7	20	1
Lisowo	0,4	3	0	2
Luciąża	0,8	9	2	2
Makowice	0,0	6	20	1
Mechowo	0,2	17	2	3
Modlimowo	0,4	8	3	1
Natolewice	0,4	17	21	2
Pniewo	0,3	21	10	2
Potuliniec	1,0	8	0	2
Słudwia	0,6	7	0	1
Sowno	0,4	10	2	3
Truskolas	0,6	13	5	1
Wicimice	0,2	11	12	2
Wyszobór	0,2	14	4	2
Wyszogóra	0,5	7	3	0
Wytok	0,6	17	20	1
Płoty	0,2	0	2	2
Mediana	0,4	8	3	-

Mapa 5. Koncentracja zjawisk negatywnych sfery przestrzenno-funkcjonalnej w sołectwach gminy Płoty

3.4. Zasięg przestrzenny obszaru zdegradowanego w gminie Płoty

Obszar zdegradowany to obszar gminy znajdujący się w stanie kryzysowym z powodu koncentracji negatywnych zjawisk społecznych oraz negatywnych zjawisk o innym charakterze, tj. gospodarczym lub środowiskowym lub przestrzenno-funkcjonalnym lub technicznym. Na tym etapie analizy nie określa się dopuszczalnego maksymalnego zasięgu obszaru zdegradowanego, przy czym nie może to być obszar całej gminy ze względu na cel delimitacji jakim jest wskazanie koncentracji badanych zjawisk. Obszarem zdegradowanym są zatem te wszystkie tereny w gminie, na które nakłada się kilka negatywnych zjawisk nie tylko społecznych, ale również negatywnych zjawisk z pozostałych sfer. Przyjęto, że aby sołectwo mogło być zaliczone do obszaru zdegradowanego muszą wystąpić dwa warunki:

- sołectwo posiada minimum dwa wskaźniki negatywne w sferze społecznej,
- łączna liczba wszystkich wskaźników sfer społecznej, gospodarczej, środowiskowej, technicznej oraz przestrzenno-funkcjonalnej stanowią więcej niż 50%.

Obszar zdegradowany może być złożony z podobszarów, przy czym w każdym z tych podobszarów musi spełniać warunki stawiane obszarowi zdegradowanemu ze względu na koncentrację zespołu zjawisk negatywnych.

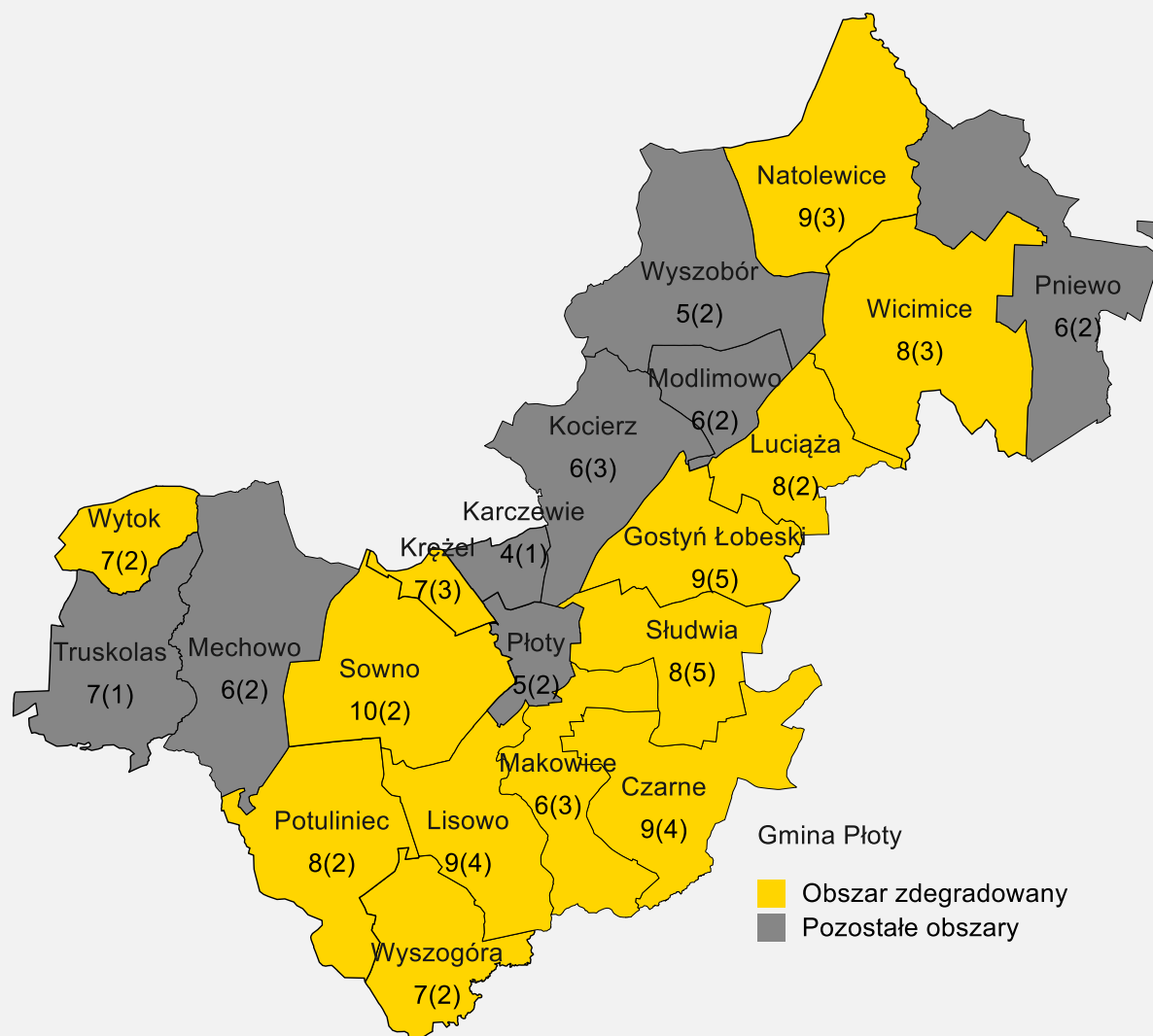
Na podstawie wyników analizy statystycznej wskaźników podstawowych i przyjętych warunków klasyfikacji do obszaru zdegradowanego wyznaczono: Czarne 10(4) Gostyń Łobeski 10(5), Lisowo 10(4), Luciąża 9(2), Słudwia 9(5), Sowno 9(2), Wicimice 9(3), Natolewice 8(3), Wytok 8(2), Potuliniec 7(2) oraz Wyszogóra 7(2), Kocierz 7(3), Krężel 7(3), Makowice 6(3). Wyznaczone obszary zdegradowane w gminie charakteryzują się kumulacją negatywnych zjawisk większości analizowanych sfer społecznej, gospodarczej, technicznej oraz przestrzenno-funkcjonalnej. Zgodnie z przyjętą metodologią w dalszej kolejności obszary te będą poddane diagnozie pogłębionej w celu rozpoznania szczegółowych problemów, których nie można było wyznaczyć opierając się o wskaźniki statystyczne zaproponowane w pierwszej części diagnozy.

Tabela 7. Charakterystyka obszaru zdegradowanego w gminie Płoty

Sołectwa	Liczba wskaźników krytycznych (społecznych) ^a	Ludność [osoba]	Ludność [%]	Powierzchnia [ha]	Powierzchnia [%]
Obszar zdegradowany					
Sowno	10(2)	265	3,0	1513	6,3
Czarne	9(4)	253	2,8	1417	5,9
Lisowo	9(4)	248	2,8	1105	4,6
Natolewice	9(3)	269	3,0	1579	6,6
Gostyń Łobeski	9(5)	81	0,9	1019	4,3
Luciąża	8(2)	118	1,3	846	3,5
Słudwia	8(5)	537	6,0	1029	4,3
Wicimice	8(3)	416	4,7	2066	8,7
Potuliniec	8(2)	97	1,1	1391	5,8
Wytok	7(2)	163	1,8	519	2,2
Kocierz	7(3)	199	2,2	1347	5,6
Krężel	7(3)	24	0,3	237	1,0
Wyszogóra	7(2)	219	2,5	955	4,0
Makowice	6(3)	153	1,7	1004	4,2
Pozostałe obszary					
Mechowo	6(2)	474	5,3	1796	7,5
Pniewo	6(2)	298	3,4	1855	7,8
Truskolas	6(1)	168	1,9	1252	5,2
Modlimowo	6(2)	224	2,5	551	2,3
Wyszobór	5(2)	640	7,2	1688	7,1
Płoty	5(2)	3945	44,4	412	1,7
Karczewie	4(1)	104	1,2	281	1,2

^a podano łączną liczbę wskaźników negatywnych, które przekroczyły wartość krytyczną, w nawiasie podano liczbę negatywnych wskaźników społecznych

Mapa 6. Zasięg przestrzenny obszaru zdegradowanego w gminie Płoty

Objaśnienia: na mapie podano łączną liczbę wskaźników negatywnych, które przekroczyły wartość krytyczną, w nawiasie podano liczbę negatywnych wskaźników społecznych.

4.

Wyznaczenie obszarów rewitalizacji z uwzględnieniem partycypacji mieszkańców i lokalnych liderów – diagnoza pogłębiona

4.1. Partycypacyjna ocena obszaru rewitalizacji

Obszar rewitalizacji to całość lub część obszaru zdegradowanego. Obszar rewitalizacji wyznaczono jako obszar zabudowany w obszarze zdegradowanym w oparciu o największą kumulację zjawisk problemowych oraz potencjałów rozwojowych zaobserwowanych w trakcie diagnozy pogłębionej obszaru zdegradowanego. Uzasadnienie wyboru obszaru rewitalizacji jest wypadkową wielu opinii na temat problemów jak również potencjałów zlokalizowanych na terenie gminy (tabela 6).

Na diagnozę pogłębioną składały się cztery obserwacje w trakcie których zrealizowano:

- animacje lokalne z mieszkańcami,
- wywiad z burmistrzem gminy,
- wywiady ankietowe z sołtysami,
- zogniskowany wywiad grupowy.

W procesie diagnozy pogłębionej największą uwagę poświęcono mieszkańcom, z którymi wspólnie w trakcie spotkań animacyjnych we wszystkich sołectwach wykonano diagnozę sytuacji społeczno-gospodarczej. Podjęto jednocześnie działania animacyjne w celu określenia potencjału rozwojowego i wypracowania pomysłów na projekty, których nadrzędnym celem jest rozwiązanie wskazanych wcześniej problemów.

Konsultowano obszar rewitalizacji z liderem gminy (burmistrzem), który w trakcie bezpośredniego wywiadu pogłębionego opisał funkcjonowanie gminy Płoty ze względu na problemy społeczne, zlokalizował je w poszczególnych miejscowościach a także przedstawił wizję rozwiązania tych problemów i planowanych działań w ramach rewitalizacji.

Przeprowadzono wywiady ze wszystkimi sołtysami w gminie Płoty, którzy odpowiadając na pytania zawarte w ankiecie wskazali istotne problemy, dokonali ich oceny a także wytypowali najpilniejsze działania odpowiadające wcześniej zdiagnozowanym problemom.

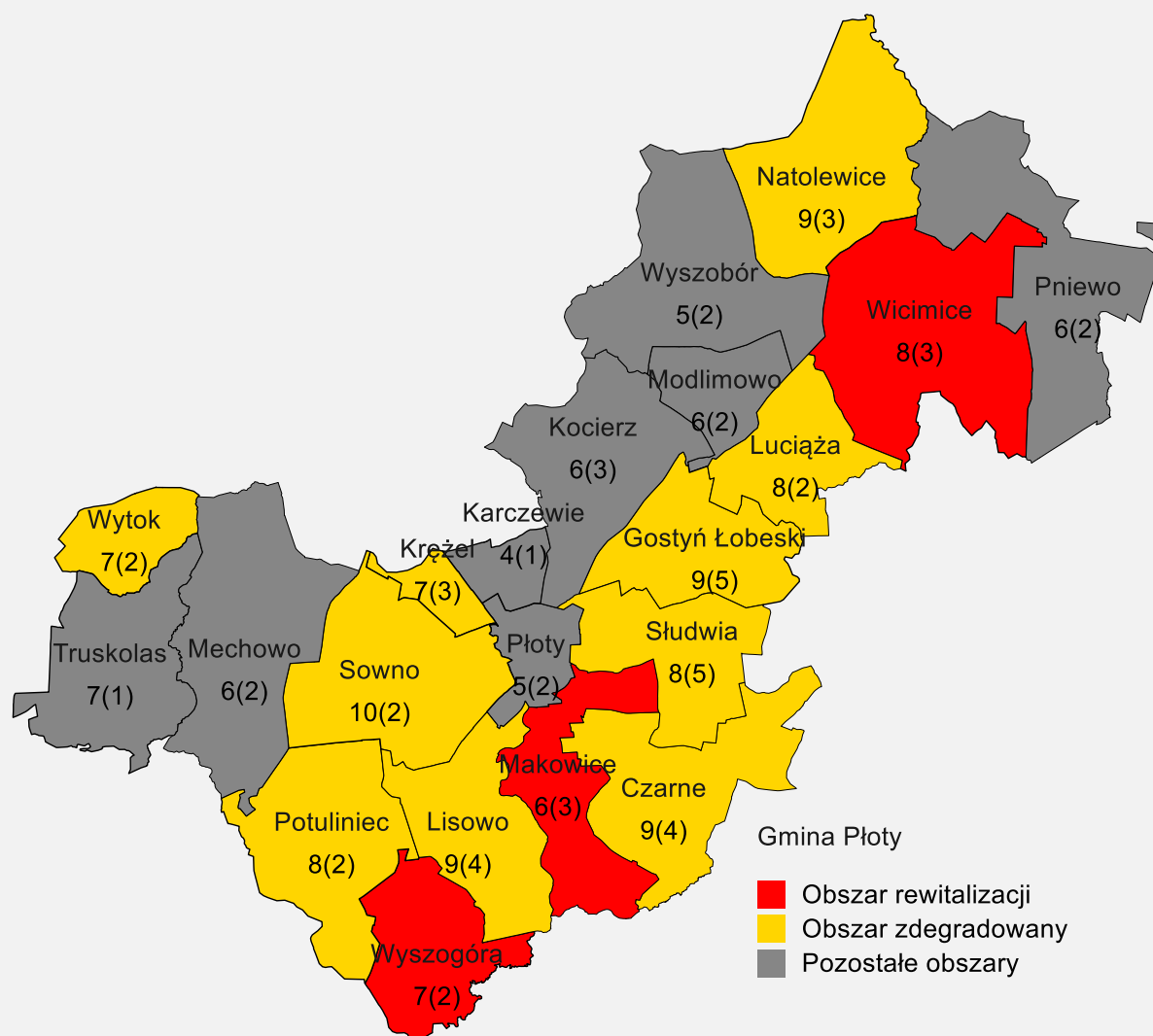
Zrealizowano zogniskowane wywiady grupowe, na które zaproszono mieszkańców, lokalnych liderów, przedsiębiorców oraz najważniejszych aktorów życia społecznego i gospodarczego w gminie. Głównym celem tych wywiadów było wspólne wypracowanie projektów i zaangażowanie różnych grup interesów w proces rewitalizacji.

Tabela 8. Obszar rewitalizacji na tle sytuacji w gminie Płoty

Sołectwo	Wójt [wywiad] ^a	Sołtys [wywiad] ^b	Animator [wywiad] ^c	Liczba wskaźników krytycznych (społeczny) ^d	Udział ludności [%]	Udział powierzchni [%]	Obszar [typ]
Czarne	2	21	4	9(4)	2,8	5,9	zdegradowan y
Gostyń Łobeski		7	5	9(5)	0,9	4,3	zdegradowan y
Karczewie		11	19	4(1)	1,2	1,2	pozostały
Kocierz		16	12	7(3)	2,2	5,6	pozostały
Krężel		6	21	7(3)	0,3	1,0	pozostały
Lisowo	1	12	6	9(4)	2,8	4,6	zdegradowan y
Luciąża		12	11	8(2)	1,3	3,5	zdegradowan y
Makowice		2	1	6(3)	1,7	4,2	rewitalizacji
Mechowo		9	18	6(2)	5,3	7,5	zdegradowan y
Modlimowo		19	17	6(2)	2,5	2,3	pozostały
Natolewice		10	7	9(3)	3,0	6,6	zdegradowan y
Pniewo		14	16	6(2)	3,4	7,8	pozostały
Potuliniec		7	13	8(2)	1,1	5,8	zdegradowan y
Słudwia	2	17	20	8(5)	6,0	4,3	zdegradowan y
Sowno	2	20	14	10(2)	3,0	6,3	zdegradowan y
Truskolas		15	8	7(1)	1,9	5,2	pozostały
Wicimice		3	2	8(3)	4,7	8,7	rewitalizacji
Wyszobór		18	15	5(2)	7,2	7,1	pozostały
Wyszogóra	1	5	3	7(2)	2,5	4,0	rewitalizacji
Wytok		4	9	7(2)	1,8	2,2	zdegradowan y
Płoty		1	10	5(2)	44,4	1,7	pozostały

^a najpilniejsze obszary interwencji w ramach rewitalizacji^b wyniki rankingu na podstawie ocen problemów społecznych w sołectwie^c wyniki rankingu oceny animatora, który przeprowadził spotkania animacyjne w każdym z sołectw^d wyniki diagnozy statystycznej, liczba wskaźników krytycznych, w nawiasie przedstawiono wskaźniki społeczne

Mapa 6. Zasięg przestrzenny obszaru zdegradowanego w gminie Płoty

Objaśnienia: na mapie podano łączną liczbę wskaźników negatywnych, które przekroczyły wartość krytyczną, w nawiasie podano liczbę negatywnych wskaźników społecznych.

4.2. Obszar rewitalizacji w opinii burmistrza gminy Płoty

Spośród pilnych przedsięwzięć wymagających realizacji na obszarze rewitalizowanym w aspekcie społecznym wymienić należy:

- Organizowanie większej liczby imprez kulturalnych i artystycznych dla mieszkańców, ponieważ do tej pory takich imprez było niewiele, a gmina ma nową/nowoczesną halę sportowo-widowiskową, są więc odpowiednie warunki do intensyfikacji działań w tym zakresie,
- Stworzenie ciekawej oferty kulturalnej dla dzieci i młodzieży – w małych środowiskach nie ma wielu możliwości rozwijania talentów, umiejętności, np. ognisk muzycznych, stowarzyszeń, a na domu kultury i świetlicach wiejskich ciąży taki obowiązek,
- Organizowanie szkoleń z zakresu rozwijania kompetencji miękkich dla mieszkańców – może to pomogłoby wykreować lokalnych liderów, którzy zechcieliby coś dla lokalnej społeczności robić i zaktywizować mieszkańców swoich wsi.

Natomiast spośród pilnych przedsięwzięć wymagających realizacji na obszarze rewitalizowanym w aspekcie ogólnym wymienić należy:

- Przyciągnięcie nowych przedsiębiorców do regionu (stworzenie nowych miejsc pracy),
- Rozwijanie turystyki i agroturystyki – gmina ma odpowiednie warunki do tego,
- Realizacja inwestycji drogowych – słabość infrastruktury drogowej wymagającej poprawy),
- Poprawa systemu kanalizacji/wodociągowego – konieczna poprawa i rozwinięcie sieci, dotarcie do dalszych wsi, wciąż niektóre wsie pozostają bez podłączenia do wodociągu sieciowego, nie mówiąc o kanalizacji,
- Budowa/remont świetlicy wiejskiej – są jeszcze sołectwa, w których świetlic nie ma, a bez nich rozwijanie aktywności lokalnej ludności jest niemożliwe,
- Renowacja zabytków/miejsc historycznych – dwa zamki wymagają takich inwestycji, a to jest duża atrakcja turystyczna tylko wówczas gdy jest zadbana i wyposażona,
- Poprawa estetyki wsi – jest to działanie ponadczasowe, zawsze jest w tej kwestii coś do zrobienia,
- Zagospodarowanie parków/terenów zielonych – park płotowski łączący się z parkiem pałacowym, razem kilkanaście hektarów wymaga takich działań – doprowadzenie tego terenu do stanu świetności.

4.3. Charakterystyka podobszarów rewitalizacji – problemy, potrzeby, potencjały i propozycje rozwiązań

Przedstawione poniżej problemy i potrzeby społeczne, techniczne i ogólnorozwojowe opisywanych tutaj podobszarów rewitalizacji (Makowice, Wicimice i Wyszogóra) są w pierwszej kolejności pochodną ustrojowych i gospodarczych procesów transformacji systemowej, których negatywne efekty przyjęły najostrzejsze formy właśnie na obszarach popegeerowskich przy jednocześnie występującej monofunkcyjności gospodarczej, tj. wyraźnej dominacji działalności rolniczej i niedorozwoju działalności pośrednio i/lub bezpośrednio niezwiązanych z pierwszym sektorem. Gwałtowność pierwszego etapu transformacji wraz z niedostatecznym zabezpieczeniem społecznym mieszkańców, brakiem wsparcia w kierunku podnoszenia i zmiany kwalifikacji zawodowych przy niskiej chłonności lokalnego rynku pracy doprowadziła do szybkiego wzrostu bezrobocia, a w kolejnych latach do ucieczki młodszych i lepiej wykształconych mieszkańców poza gminę w ramach migracji ekonomicznych lub do „dziedziczenia” biedy, niezaradności i uzależnienia od pomocy społecznej. W rezultacie pogłębiły się procesy depopulacji, starzenia a jednocześnie pogorszyły się perspektywy rozwoju gospodarczego ze względu na niski poziom przedsiębiorczości i inwestycji zewnętrznych oraz ograniczone wpływy do budżetu lokalnego, a w dalszej kolejności - słabą jakość i niedostateczne rozwinięcie infrastruktury technicznej, włączając w to brak lub niewystarczająca komunikację z pobliskimi miastami (centrami usług i potencjalnymi lokalnymi rynkami pracy dla mieszkańców podobszarów rewitalizacji).

4.3.1. Podobszar rewitalizacji Makowice (Makowice, Gościejewo i Makowiska) oraz obszar parku miejskiego w Płotach

Podobszar rewitalizacji stanowi sołectwo Makowice oraz graniczący z sołectwem obszar parku miejskiego w Płotach o numerach działek:

- park miejski - dz. nr 459/11, obręb ewidencyjny Płoty-3, własność gmina Płoty,
- parku przypałacowy - dz. nr 495/8, obręb ewidencyjny Płoty-3, własność powiat gryficki,
- „wejście” do parku przypałacowego (teren fontanny) - dz. 208, obręb ewidencyjny Płoty-3, własność gmina Płoty.

Problemy

Kluczowe problemy podobszaru rewitalizacji Makowice zidentyfikowane przez sołtysa:

- Poziom bezpieczeństwa,
- Możliwości podejmowania pracy przez mieszkańców (np. liczba zakładów pracy),
- Stan chodników/ścieżek rowerowych,
- Stan wodociągów,
- Dostępność sieci gazowniczej, energetycznej,
- Stan obiektów sportowych,
- Stan świetlicy wiejskiej,
- Dostępność transportu publicznego w sołectwie (np. przystanki, autobusy),
- Oświetlenie ulic,
- Stopień dostosowania infrastruktury do potrzeb osób niepełnosprawnych.

Kluczowe problemy podobszaru rewitalizacji Makowice zidentyfikowane przez mieszkańców:

- Budowa świetlicy
- Naprawa drogi (przepust),
- Odnowienie krzyża,
- Przystanki autobusowe dla gimbusa,
- Budowa chodników przy drodze wojewódzkiej.
- Niska jakość terenów i obiektów publicznych do celów rekreacyjno-kulturalno-turystycznych,
- Niewystarczające zagospodarowanie przestrzeni publicznej – Parku miejskiego w Płotach, miejsca wspólnego spędzania wolnego czasu i integracji społeczności lokalnej,
- Uboga oferta kulturalno-rozrywkowa dla mieszkańców Gminy Płoty

Potrzeby

Najważniejsze potrzeby podobszaru rewitalizacji Makowice zidentyfikowane przez sołtysa:

- Przyciągnięcie nowych przedsiębiorców do regionu (stworzenie nowych miejsc pracy),
- Budowa/remont świetlicy wiejskiej,
- Realizacja inwestycji dotyczących oświetlenia ulic,

- Budowa/remont placów zabaw dla dzieci.

Potencjały i ciążenia funkcjonalne

Poza wymienionymi niżej potencjałami rozwoju podobszaru rewitalizacji Makowice wskazanymi przez mieszkańców, należy podkreślić, iż na tym terenie brak jest zakładów produkcyjnych lub usługowych a także większych gospodarstw rolnych, które generowałyby miejsca pracy dla okolicznej ludności. Ze względu na marginalny potencjał rewitalizacji w aspekcie ekonomicznym mieszkańcy dojeżdżają do pracy do miasta Płoty i nieodległego Reska. Dojazdy młodszych dzieci odbywają się do szkoły podstawowej i gimnazjum w Płotach, a starsze dzieci i młodzież dojeżdżają do szkół w Gryficach. Brak sklepu spożywczego w sołectwie wymusza na mieszkańcach dokonywanie codziennych zakupów w mieście Płoty. Podobnie sytuacja wygląda w zakresie korzystania z placówek usług publicznych (np. lekarz rodzinny, urząd gminy), przy czym bardziej wyrafinowane potrzeby są zaspokajane w większych lub/i bardziej odległych miastach – Gryficach i Szczecinie.

Potencjał stanowi również park miejski, który od zawsze stanowił centrum życia towarzyskiego mieszkańców gminy (miłe skojarzenia z dawną świetnością Parku). Istniejąca infrastruktura w Parku wymaga kosztownej modernizacji, która może być realizowana etapami co jest istotne ze względów finansowych. Na terenie parku znajduje się zabytkowy Zamek, który stanowi atrakcję turystyczną. Dodatkowo potencjał parku to organizacje i podmioty działające na jego terenie - prężnie działająca Młodzieżowa Orkiestra Dęta oraz Miejsko-Gminny Domu Kultury- który jest organizatorem szeregu imprez dla mieszkańców całej gminy, szczególnie w okresie letnim, na terenie parku.

Krytyczne potencjały podobszaru rewitalizacji Makowice zidentyfikowane przez mieszkańców:

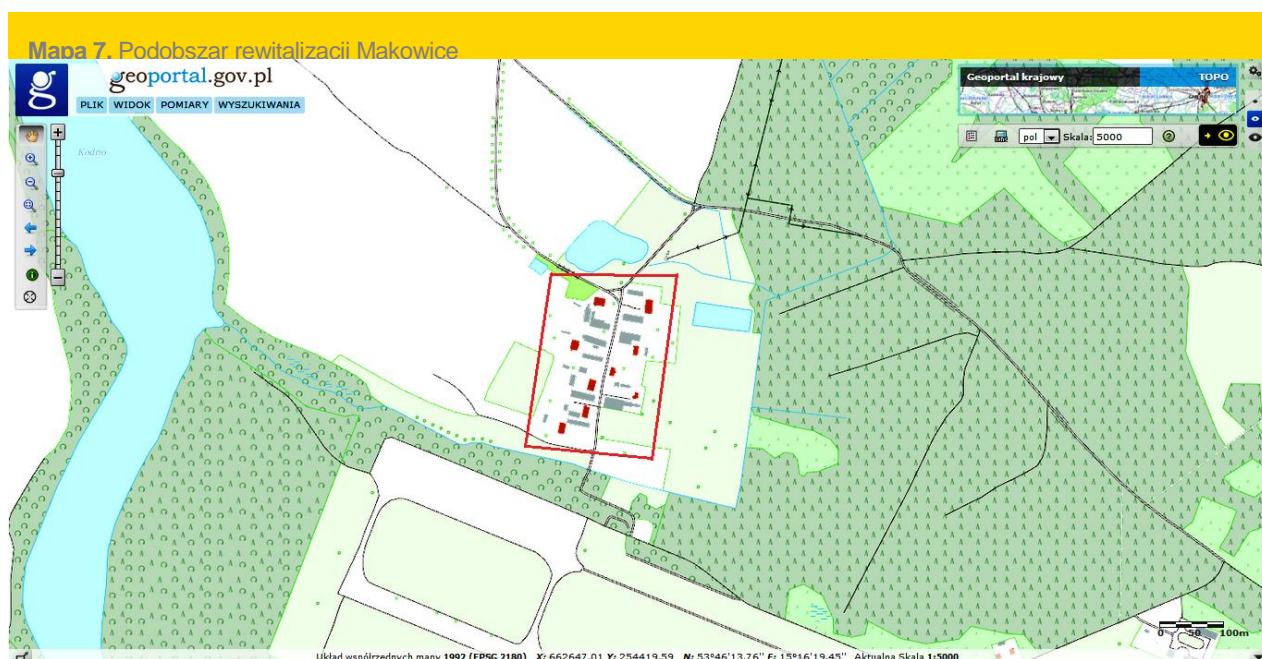
- Remont dróg w Makowicach i Makowiskach (gminne),
- Działki pod świetlicę i krzyż,
- Energiczna grupa inicjatywna,
- Chęci poszukiwania innych źródeł finansowania,
- Dobra współpraca z władzami gminy.

Propozycje rozwiązań

Rozwiązania zdiagnozowanych problemów podobszaru rewitalizacji Makowice proponowane przez mieszkańców:

- Podjęcie działań w celu zburzenia pustostanu i w tym miejscu postawienie świetlicy (zgoda burmistrza),
- Naprawa drogi i przepustu (zgoda burmistrza),

- Odnowienie krzyża i ogrodzenia, nasadzenia kwiatów,
- Zakup i zamontowanie przystanków autobusowych wraz z utwardzeniem podłoża.
- Poprawę infrastruktury parku miejskiego: modernizacja: placu zabaw, oświetlenia, muszli koncertowej, ławek; poprawa estetyki: nasadzenia, donice, tablice informacyjne.
- Wykorzystanie potencjału Młodzieżowej Orkiestry Dętej (doposażenie w nowoczesne instrumenty) oraz MGOK (zmodernizowana muszla koncertowa będzie pełniła funkcję amfiteatru przez co możliwe będzie organizowanie letnich koncertów Młodzieżowej Orkiestry Dętej i zaproszonych gości, Kina pod Gwiazdami oraz cyklicznych imprez miejskich takich jak EKOMIX czy Majówka.
- Wykorzystanie Zamku do budowania więzi międzypokoleniowych mieszkańców Gminy Płoty. Zagospodarowanie Parku miejskiego być może zachęci inwestora do zagospodarowania Zamku w celach komercyjnych co miałoby realne przełożenie na ożywienie gospodarcze samych Płot jak i całej Gminy. Rewitalizacja Parku miejskiego zwiększy również atrakcyjność szlaku kajakowego, który przebiega bezpośrednio w sąsiedztwie Parku miejskiego.

4.3.2. Podobszar rewitalizacji Wicimice

Problemy

Kluczowe problemy podobszaru rewitalizacji Wicimice zidentyfikowane przez sołtysa:

- Poziom aktywności społecznej (np. działanie mieszkańców w organizacjach społecznych, kołach, grupach artystycznych itp.),
- Jakość oferty kulturalnej (np. koncerty, przedstawienia, wydarzenia kulturalne),
- Koszty życia (np. wysokość czynszów, koszty mieszkania itp.),
- Poziom wykształcenia mieszkańców,
- Stopień uzależnienia mieszkańców od innych (np. od systemu pomocy społecznej),
- Poziom przedsiębiorczości mieszkańców (np. chęć podejmowania pracy, własna działalność),
- Poziom patologii w rodzinach (np. alkoholizm, przemoc w rodzinie itp.),
- Odsetek młodych osób wśród ogółu mieszkańców,
- Poziom kultury osobistej mieszkańców,
- Stopień czytelnictwa mieszkańców,
- Stan kanalizacji,
- Stan obiektów sportowych,
- Dostęp do internetu w miejscach publicznych (np. w szkołach, bibliotece, świetlicy wiejskiej),
- Dostępność do biblioteki.

Kluczowe problemy podobszaru rewitalizacji Wicimice zidentyfikowane przez mieszkańców:

- Zniszczone i niedoposażone boisko (brak miejsca do imprez integracyjnych i sportowych),
- Mała i wymagająca remontu świetlica i teren przy świetlicy,
- Duża odległość do przedszkola,
- Słabe wykształcenie zawodowe i językowe mieszkańców,
- Zaniedbane odcinki dróg i park.

Potrzeby

Najważniejsze potrzeby podobszaru rewitalizacji Wicimice zidentyfikowane przez sołtysa:

- Zorganizowanie funduszu stypendialnego dla wybitnych młodych ludzi,

- Organizowanie szkoleń zawodowych i doskonalących na rynku pracy dla mieszkańców,
- Przyciągnięcie nowych przedsiębiorców do regionu (stworzenie nowych miejsc pracy),
- Wsparcie i promocja regionalnych przedsiębiorców (np. wytwarzających produkty lokalne),
- Rozwijanie turystyki i agroturystyki,
- Tworzenie nowych produktów lokalnych,
- Poprawa estetyki wsi,
- Zagospodarowanie parków/terenów zielonych,
- Zorganizowanie ścieżek edukacyjnych/przyrodniczych,
- Budowa/remont świetlicy wiejskiej,
- Zwiększenie dostępności do internetu w miejscach użyteczności publicznej (np. szkole, bibliotece, ośrodku kultury),
- Poprawa systemu łączności z najbliższym miastem,
- Budowa/remont placów zabaw dla dzieci.

Potencjały i ciężenia funkcjonalne

Poza wymienionymi niżej potencjałami rozwoju podobszaru rewitalizacji Wicimice wskazanymi przez mieszkańców, należy podkreślić, iż w miejscowości brak jest zakładów produkcyjnych, usługowych ani większych gospodarstw rolnych, które zatrudniałyby miejscową ludność. Do pewnego stopnia rolę taką (okresowo) odgrywa zlokalizowana we wsi czasowa siedziba kierownictwa robót/budowy drogi S6, w której zatrudnienie znajduje kilka osób z lokalnej społeczności. Niewielki potencjał gospodarczy znajduje odzwierciedlenie we wzmożonych dojazdach do pracy do Gryfic, Reska, Rymania i Goleniowa. Dzieci młodsze i starsze dojeżdżają do szkoły podstawowej we wsi Modlimowo, a do gimnazjum w mieście Płoty. Młodzież dojeżdża do szkoły poza gminę, tj. do miast – Gryfic i Szczecina. W aspekcie dojazdów do handlu i usług, podstawowe potrzeby mogą być zaspokajane w dwóch lokalnych sklepach w Wicimicach lub w sklepach w mieście – siedzibie gminy Płoty. Podobnie potrzeby w zakresie usług podstawowych (np. lekarz rodzinny), podczas gdy bardziej wyspecjalizowane są z reguły świadczone w Nowogardzie i Gryficach.

Krytyczne potencjały podobszaru rewitalizacji Wicimice zidentyfikowane przez mieszkańców:

- Działki gminne na terenie wsi (boisko, budynek byłej szkoły, park, drogi, działka ze świetlicą),
- Zainteresowanie tematem spółdzielni socjalnych,

- Młoda i energiczna grupa inicjatywna mieszkańców (chętnie szukają innych źródeł finansowania),
- Zainteresowanie tematem kształcenia się,
- Wiele dzieci w wieku przedszkolnym.

Propozycje rozwiązań

Rozwiązania zdiagnozowanych problemów podobszaru rewitalizacji Wicimice proponowane przez mieszkańców:

- Renowacja i wyposażenie boiska (działka gminna, grupa inicjatywna ma propozycje dofinansowania z innych źródeł),
- Rozbudowa świetlicy i renowacja terenu wokół (działka gminna, po rozbudowie możliwość założenia przedszkola),
- Możliwość zorganizowania kursów zawodowych i językowych (w ramach spółdzielni lub innych),
- Drogi i park są działkami gminnymi, mieszkańcy potrzebują miejsc bezpiecznego wypoczynku i przemieszczania się.

Mapa 8. Podobszar rewitalizacji Wicimice

4.3.3. Podobszar rewitalizacji Wyszogóra

Problemy

Kluczowe problemy podobszaru rewitalizacji Wyszogóra zidentyfikowane przez sołtysa:

- Ogólny poziom życia mieszkańców,
- Poziom aktywności społecznej (np. działanie mieszkańców w organizacjach społecznych, kołach, grupach artystycznych itp.),
- Zaangażowanie mieszkańców w sprawy lokalne (np. udział w zebraniach, wyborach itp.),
- Zapewnienie przez władze możliwości wpływu przez mieszkańców na sprawy sołectwa (np. organizowanie konsultacji społecznych),
- Poziom wykształcenia mieszkańców,
- Stopień uzależnienia mieszkańców od innych (np. od systemu pomocy społecznej),
- Poziom patologii w rodzinach (np. alkoholizm, przemoc w rodzinie itp.),
- Stopień czytelnictwa mieszkańców,
- Uczestnictwo mieszkańców w wydarzeniach kulturalnych, sportowych, artystycznych,
- Możliwość podejmowania pracy przez mieszkańców (np. liczba zakładów pracy),
- Stan dróg,
- Stan chodników/ścieżek rowerowych,
- Stan kanalizacji,
- Stan wodociągów,
- Stan obiektów sportowych,
- Stan miejsc użyteczności publicznej (np. szkoły, urzędu),
- Stopień dostosowania infrastruktury do potrzeb osób niepełnosprawnych.

Kluczowe problemy podobszaru rewitalizacji Wyszogóra zidentyfikowane przez mieszkańców:

- Wymiana drzwi głównych do kościoła i zagospodarowanie terenu przy kościele,
- Wymiana odcinka kanalizacji,
- Postawienie lamp solarnych,
- Naprawa drogi,
- Budowa świetlicy.

Potrzeby

Najważniejsze potrzeby podobszaru rewitalizacji Wyszogóra zidentyfikowane przez sołtysa:

- Stworzenie ciekawej oferty kulturalnej dla dzieci i młodzieży,
- Zorganizowanie funduszu stypendialnego dla wybitnych młodych ludzi,

- Zwiększenie bezpieczeństwa,
- Organizowanie zajęć pozalekcyjnych dla dzieci i młodzieży,
- Organizowanie zajęć rekreacyjnych dla seniorów,
- Organizowanie szkoleń zawodowych i doskonalących na rynku pracy dla mieszkańców,
- Przyciągnięcie nowych przedsiębiorców do regionu (stworzenie nowych miejsc pracy),
- Budowa/remont świetlicy wiejskiej,
- Renowacja zabytków/miejsc historycznych,
- Dostosowanie infrastruktury do potrzeb osób niepełnosprawnych.

Potencjały i ciążenia funkcjonalne

Poza wymienionymi niżej potencjałami rozwoju podobszaru rewitalizacji Wyszogóra wskazanymi przez mieszkańców, należy podkreślić, iż w miejscowości brak jest zakładów pracy działających w sektorze pozarolniczym. Jednym z potencjałów jest jedynie większe gospodarstwo rolne zatrudniające pracowników. Ponadto, mieszkańcy podobszaru Wyszogóra znajdują zatrudnienie w innych miejscowościach gminy Płoty, przeważanie w dużych gospodarstwach ogrodniczych (Modlimowo, Sowno i Wyszobór) – niestety przeważnie jest to praca nierejestrowana, a także w mieście Płoty i usługach gastronomicznych w Lisowie. Dojazdy do pracy odbywa się również poza gminę do pobliskich miast: Gryfic i Nowogard. Dojazdy młodszych i starszych dzieci do szkoły podstawowej i gimnazjum odbywają się do Płotów, a młodzieży do Nowogardu i Gryfic. W aspekcie dojazdów do handlu i usług, podstawowe potrzeby mogą być zaspokajane w lokalnym sklepie w Wyszogórze lub w sklepach w Płotach (podobnie potrzeby w zakresie usług podstawowych), choć równie często ludność miejscowa korzysta z placówek handlowych i usługowych w Nowogardzie.

Krytyczne potencjały podobszaru rewitalizacji Wyszogóra zidentyfikowane przez mieszkańców:

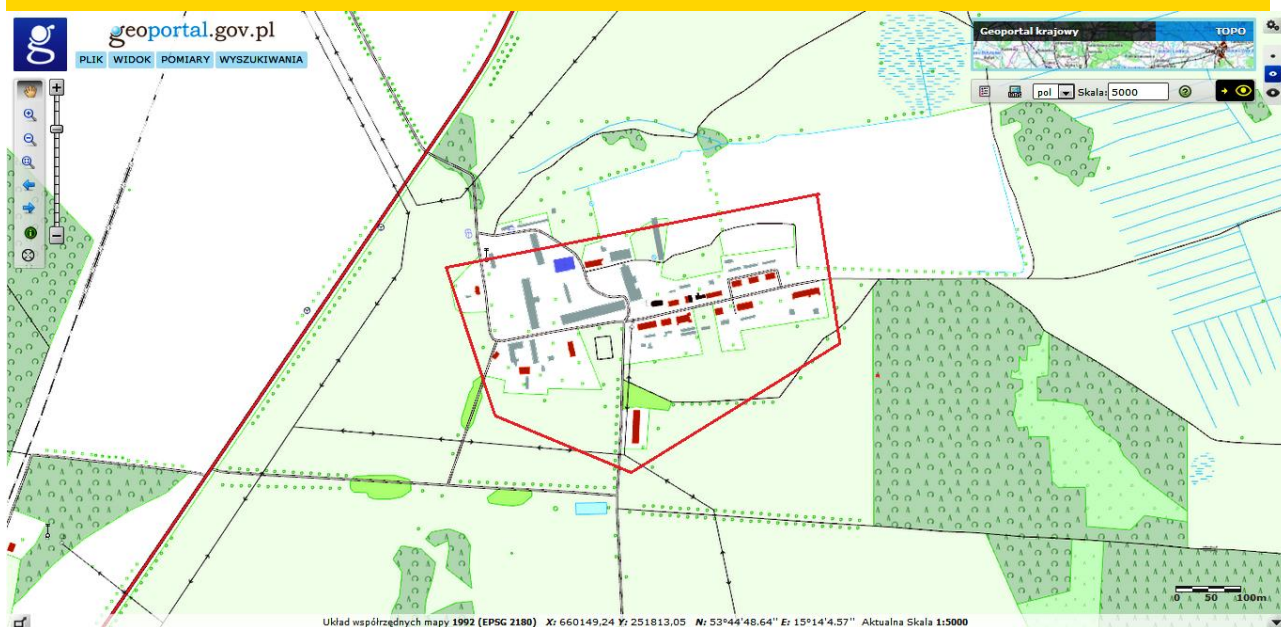
- Działka z kościołem i pod świetlicę gminna,
- Drogi gminne,
- Dobra współpraca z władzami gminy i kościołem,
- Posiadanie zezwolenia konserwatora zabytków na prowadzenie prac przy kościele,
- Energiczna grupa inicjatywna.

Propozycje rozwiązań

Rozwiązania zdiagnozowanych problemów podobszaru rewitalizacji Wyszogóra proponowane przez mieszkańców:

- Wymiana drzwi i zagospodarowanie terenu - zgoda proboszcza parafii i konserwatora zabytków,
- Wymiana kanalizacji z budżetu gminy po zakończeniu budowy obwodnicy (zgoda władz gminy),
- Postawienie lamp solarnych przy drodze gminnej,
- Naprawa drogi gminnej po zakończeniu budowy obwodnicy z budżetu gminy,
- Budowa świetlicy na działce gminnej.

Mapa 9. Podobszar rewitalizacji Wyszogóra

5.

Wizja, cele i kierunki działania

5.1. Wizja

Rewitalizacja jest kompleksowym procesem wielotorowych przemian przestrzennych, społecznych i ekonomicznych w zdegradowanej części miejscowości, mającym na celu podniesienie poziomu życia mieszkańców, jak również przywrócenie ładu przestrzennego i wspomaganie działań prowadzących do ożywienia gospodarczego. Dokument i realizacja jego zapisów ma jednocześnie doprowadzić do odbudowy więzi społecznych i zapobiegać patologiom społecznym.

Niezwykle istotna dla powodzenia realizacji programu jest kompleksowość podejmowanych działań rewitalizacyjnych, ponieważ w dużym stopniu decyduje o nim skumulowanie założeń inwestycyjnych na danym obszarze rewitalizacyjnym, co przyczynia się do osiągnięcia odpowiedniej skali przeobrażeń (zmian). Punktem odniesienia do planowania i realizacji przedsięwzięć rewitalizacyjnych jest przede wszystkim ich kontekst społeczny. Realizacja projektów ma znaczący wpływ na rozwój obszaru rewitalizowanego i na tworzenie nowych miejsc pracy. Dzięki wprowadzonym zmianom, rewitalizowane miejscowości uzyskają nowy wizerunek – miejscowości zadbanej i atrakcyjnej nie tylko dla mieszkańców, ale także dla turystów i inwestorów, którzy chętniej rozpoczną działalność gospodarczą w takim obszarze. Przemiany przestrzenne (powstanie infrastruktury) mają duży wpływ na obszar gospodarczy. Powstawanie nowych podmiotów gospodarczych jest równoznaczne z tworzeniem nowych miejsc pracy, a co za tym idzie, z poprawą warunków i poziomu życia mieszkańców. Zadbane i atrakcyjne miejscowości i gminy, potencjał społeczny i estetyka krajobrazu - to korzystne warunki dla rozwoju rekreacji i integracji na danym obszarze. Niesie to ze sobą pozytywne oddziaływanie dla lokalnej gospodarki wynikające z rozwoju przedsiębiorczości, powstawania nowych miejsc pracy i zmniejszenia bezrobocia, napływu nowych inwestycji, dochodów uzyskanych z obecności turystów lub osób przejezdnych. Realizacja przedsięwzięć zawartych w Lokalnym Programie Rewitalizacji spowoduje, że coraz więcej osób wyrazi chęć zamieszkania w Gminie. Realizacja zadań przewidzianych w LPR spowoduje większą integrację mieszkańców, co zainicjuje wzrost liczby imprez plenerowych oraz będzie żywą promocją **Płot**. Zniknie apatia społeczna i wzrośnie zadowolenie z zamieszkiwania właśnie w tej miejscowości. LPR ma istotny wpływ na przewyższenie zjawisk negatywnych w obszarze przestrzennym, gospodarczym i społecznym.

Lokalny Program Rewitalizacji charakteryzuje się:

- kompleksowością, czyli całościowym spojrzeniem na obszar wymagający rewitalizacji, na którym podejmowane działania w sferze infrastrukturalnej,

gospodarczej, społecznej i środowiskowej są w pełni ze sobą zintegrowane i podporządkowane tym samym celom;

- koordynacją działań, czyli takim zarządzaniem LPR, aby realizowane przedsięwzięcia były zgodne z ustalonym harmonogramem, przy optymalnym wykorzystaniu zasobów istniejących jak i powstałych dzięki realizacji poszczególnych przedsięwzięć rewitalizacyjnych;
- wieloletnością – stopień skomplikowania procesu rewitalizacji, konieczność podjęcia wielu działań oraz ich kosztowność zmusza do rozłożenia zadań inwestycyjnych na wiele lat.

O wyborze poszczególnych zadań do realizacji decydują następujące kryteria:

1. Oddziaływanie projektu na tworzenie w obszarze rewitalizowanym nowych podmiotów gospodarczych i nowych miejsc pracy;
2. Powstawanie w wyniku projektu nowych sektorów usług lub nowych produktów turystycznych;
3. Wpływ na wzrost wartości historycznej i kulturowej rewitalizowanych obiektów i obszarów;
4. Poprawa estetyki przestrzeni publicznej;
5. Wyprowadzenie obszaru rewitalizowanego ze stanu kryzysowego, w szczególności poprzez nadania mu nowej jakości funkcjonalnej i stworzenie nowych warunków do jego rozwoju.

Powyższe kryteria są ze sobą komplementarne i optymalne z punktu widzenia Lokalnego Programu Rewitalizacji.

Wpływ działań LPR na polityki horyzontalne UE

Przedsięwzięcia przewidziane do realizacji w LPR oddziałują pozytywnie na następujące polityki horyzontalne UE, tj.:

1. Politykę równych szans - we wszystkich operacjach inwestycyjnych będzie uwzględniona zasada równych szans:
 - kobiet i mężczyzn do pracy o ile w wyniku realizacji projektów uda się bezpośrednio przez Beneficjenta wygenerować takie miejsca pracy,
 - dostępu do obiektów i miejsc bez względu na płeć, wiek, wykształcenie, orientację seksualną, stopień niepełnosprawności.

2. Politykę społeczeństwa informacyjnego – każda inwestycja (o ile będzie to uzasadnione zakresem) będzie realizowana zgodnie z polityką społeczeństwa informacyjnego,
3. Politykę zatrudnienia - projekty przewidziane do realizacji w ramach LPR będą bezpośrednio bądź pośrednio generować nowe, stałe miejsca pracy. Osiągnięcie celu głównego LPR tj.: zwiększenia atrakcyjności turystycznej i gospodarczo – społecznej gminy przyczyni się w sposób bezpośredni do tworzenia klimatu przedsiębiorczości

5.2. Cele i kierunki działania

Proces wyznaczenia celów programu rewitalizacji oparto na zdiagnozowanych problemach oraz zidentyfikowanych potrzebach lokalnej społeczności. W założeniach przyjęto, iż celem głównym programu jest ożywienie obszaru rewitalizacji poprzez wielopłaszczyznowe działania na rzecz lokalnej społeczności, przestrzeni i gospodarki. Realizacji celu głównego, a także osiągnięciu zakładanych efektów rewitalizacji w każdym podobszarze, mają służyć 4 cele szczegółowe oraz odpowiadające im kierunki działań, dostosowane do charakteru potrzeb poszczególnych podobszarów.

Cel 1 - Sfera społeczna

- Wzmocnienie spójności społecznej i kapitału społecznego oraz jakości życia na obszarze gminy
- Przeciwdziałanie niekorzystnym przemianom demograficznym i społecznym
- Przeciwdziałanie negatywnym zjawiskom społecznym i ich dziedziczeniu
- Aktywizacja seniorów i opieka nad osobami starszymi

Cel 2 - Sfera gospodarcza

- Zwiększanie atrakcyjności inwestycyjnej oraz rozwój przedsiębiorczości lokalnej
- Wspieranie aktywności ekonomicznej mieszkańców w tym wspieranie zatrudnienia socjalnego i inicjatyw z zakresu ekonomii społecznej

Cel 3 - Sfera techniczna

- Poprawa stanu infrastruktury technicznej obszaru rewitalizacji
- Poprawa wizerunku i atrakcyjności przestrzeni publicznych

Cel 4 - Sfera funkcjonalno-przestrzenna

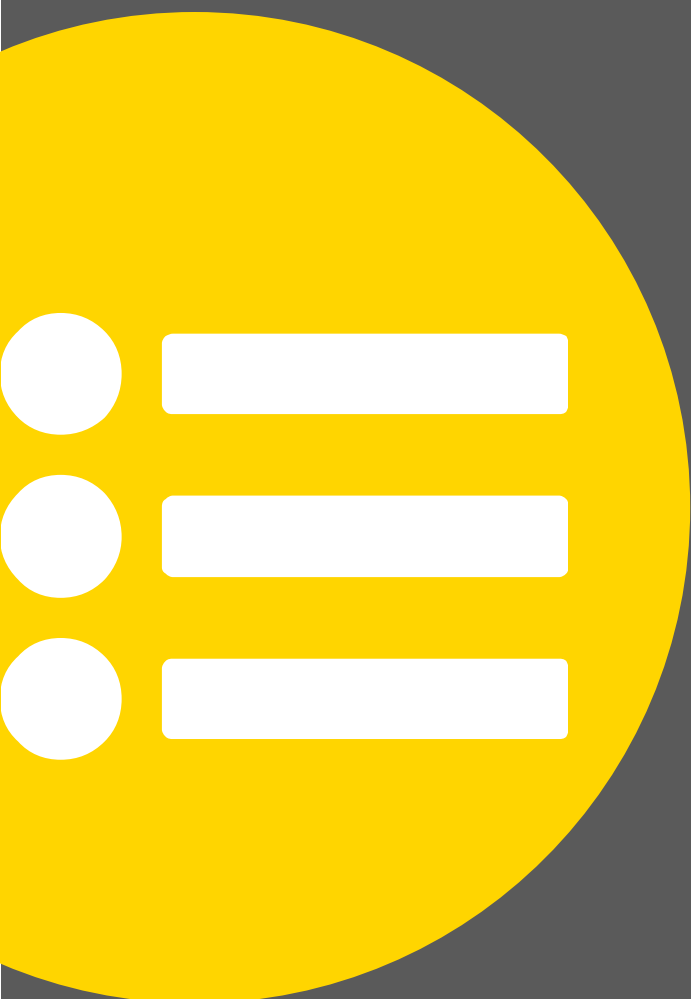
- Poprawa dostępności do usług i rozwój form spędzania wolnego czasu
- Rewaloryzacja obiektów (w tym obiektów zabytkowych) na cele społeczno-kulturalne

O wyborze poszczególnych zadań do realizacji decydują następujące kryteria:

1. Oddziaływanie projektu na tworzenie w obszarze rewitalizowanym nowych podmiotów gospodarczych i nowych miejsc pracy;
2. Powstawanie w wyniku projektu nowych sektorów usług lub nowych produktów turystycznych;
3. Wpływ na wzrost wartości historycznej i kulturowej rewitalizowanych obiektów i obszarów;
4. Poprawa estetyki przestrzeni publicznej;
5. Wyprowadzenie obszaru rewitalizowanego ze stanu kryzysowego, w szczególności poprzez nadania mu nowej jakości funkcjonalnej i stworzenie nowych warunków do jego rozwoju.

6.

Lista projektów rewitalizacyjnych

6.1. Główne projekty rewitalizacyjne dotyczące obszaru zdegradowanego, które będą realizowane w ramach danego programu rewitalizacji

Wicimice

- Rozbudowa i modernizacja świetlicy wiejskiej.

Płoty

- Rewitalizacja Parku Miejskiego w Płotach,

6.2. Ogólny opis projektów rewitalizacyjnych uzupełniających

Ponadto celem realizacji celów niniejszego Programu Rewitalizacji, w kontekście wymogu jego kompleksowości i komplementarności w ramach inwestycji rewitalizacyjnych będą realizowane następujące działania. Są to działania, które trudno zidentyfikować indywidualnie lub są one oczekiwane ze względu na realizację celów programu rewitalizacji. Poniższe działania wykorzystują lokalne potencjały, w tym potencjały instytucjonalne znajdujące się w obszarze rewitalizacji.

Pozostałe planowane działania (uzupełniające), realizowane przez różne instytucje z obszaru rewitalizowanego: Wykaz przedsięwzięć uzupełniających:

- rozwój ekonomii społecznej w Gminie Płoty,
- aktywizacja społeczno- zawodowa mieszkańców Płot,
- animacja społeczna,
- budowa wiaty przystankowej w Makowicach,
- rewitalizacja Kościoła w Wyszogórze- wymiana drzwi,
- poprawa estetyki terenów zielonych w miejscowości Płoty,
- przebudowa pomieszczeń hali sportowo- widowiskowej w Płotach wraz z ich wyposażeniem w urządzenia infrastruktury rekreacyjnej i kulturalnej,
- rewitalizacja Kościoła Przemienienia Pańskiego w Płotach,
- rewitalizacja Kaplicy Cmentarnej w Płotach.

7.

**Mechanizmy zapewnienia
komplementarności między
poszczególnymi projektami
rewitalizacyjnymi oraz pomiędzy
działaniami różnych podmiotów i
funduszy na obszarze objętym
programem rewitalizacji**

Lokalny Program Rewitalizacji GP ma charakter kompleksowy. Zgodnie z Wytycznymi w zakresie rewitalizacji w programach operacyjnych na lata 2014–2020 w odniesieniu do projektów i przedsięwzięć rewitalizacyjnych, w celu osiągnięcia efektu synergii, zapewniona została komplementarność poszczególnych działań rewitalizacyjnych w różnych wymiarach, tj. przestrzennej, problemowej, proceduralno-instytucjonalnej, międzyokresowej oraz źródeł finansowania.

Komplementarność przestrzenna

Projekty rewitalizacyjne, ujęte w dokumencie uzupełniają się wzajemnie przestrzennie, co w konsekwencji tworzy tzw. efekt synergii. Dzieje się tak dlatego, że wpływają na niwelowanie tego samego obszaru problemowego. Na stosunkowo małym obszarze - obszarze rewitalizacji, który zlokalizowany został na obszarze zdegradowanym, zaplanowano szereg projektów przestrzennie uzupełniających się. Są to zarówno działania inwestycyjne – które uwzględniają uczestnictwo w działaniach interesariuszy z całego obszaru zdegradowanego, jak również działania skierowane na tzw. tkankę ludzką (miękkie), skierowane do wszystkich mieszkańców obszaru.

Program zakłada wszechstronne interwencje w odnowę przestrzeni publicznej m.in. w postaci chodników, terenów zielonych. Planuje się odtworzenie lub budowę nowych terenów i obiektów rekreacyjno- sportowych, tworzenie miejsc integracji całych wsi oraz osiedli. Proces odnowy ma na celu odtworzenie miejsc spotkań, tworząc lub odnawiając miejsca ważne dla mieszkańców miejsca pod względem funkcjonalności, bezpieczeństwa i aktywności społecznej. Uzupełnieniem będzie rewitalizacja miejsc historycznych, pn. parków, najcenniejszych lokalnie zabytków dziedzictwa kulturowego, tj. zamek.

Projekty ujęte w dokumencie zostały zaprogramowane w taki sposób, aby odpowiadały na zdiagnozowane problemy mieszkańców. Niwelując lub łagodząc skutki problemów, mają pomagać lokalnej społeczności, a także zapobiec przenoszeniu problemów w inne miejsca i zapobiegać prowadzeniu do niepożądanych efektów społecznych, takich jak segregacja społeczna i wykluczenie. Z pozytywnych efektów rewitalizacji, korzystać będą

wszyscy mieszkańcy, gdyż poszczególne projekty wpływać będą wprost na mieszkańców obszarów rewitalizacji, inne oddziaływać na wszystkich.

Komplementarność problemowa

Planowane przedsięwzięcia uzupełniają się, stanowią kompleksową odpowiedź na zdiagnozowane problemy Są kompleksową receptą na przezwycięzenie na obszarach rewitalizacji problemów społecznych, gospodarczych, przestrzenno-funkcjonalnych, technicznych i środowiskowych. Takie podejście ma przeciwdziałać fragmentaryzacji działań, koncentrując się na całościowym spojrzeniu na przyczyny kryzysu danego obszaru. Projekty oddziałują na wszystkie sfery procesu rewitalizacji, czyli w których zdiagnozowano sytuację kryzysową i na tej podstawie wyznaczono obszar zdegradowany. Zaplanowane działania / projekty wykorzystują potencjały lokalne wyznaczonego obszaru rewitalizacji w zakresie dziedzictwa kulturowego oraz aktywności interesariuszy i innych podmiotów oddziałujących na mieszkańców.

Komplementarność proceduralno-instytucjonalna

Odpowiedzialnym za wdrażanie założeń dokumentu jest Burmistrz Gminy Płoty przy pomocy pracowników Urzędu Gminy, którzy posiadają wiedzę i doświadczenie w zakresie zarządzania projektami i realizacji założeń dokumentów strategicznych Gminy. Jest to również spowodowane osadzeniem rewitalizacji w ramach istniejących struktur organizacyjnych Urzędu Gminy, odpowiedzialnych za koordynację systemu zarządzania rozwojem Gminy. W ramach Programu Rewitalizacji, zaprojektowano należyty system wdrażania i zarządzania programem rewitalizacji, który uwzględnia strukturę zarządzania działaniami rewitalizacyjnymi w sposób kompleksowy, pozwalający na zaangażowanie i efektywne współdziałanie na jego rzecz różnych podmiotów. Ponadto zapewnia wzajemne uzupełnianie się działań poszczególnych jednostek zaangażowanych w realizację i spójność stosowanych procedur.

Komplementarność międzyokresowa

Działania zapisane do realizacji w LPR zostały zaplanowane w taki sposób by zachować ciągłość programową w odniesieniu do przedsięwzięć, które zostały już zrealizowane w ramach polityki spójności na lata 2007–2013. Są także komplementarne wobec projektów wdrażanych w ramach polityki spójności na lata 2014–2020. Ma to kluczowe

znaczenie dla efektywności procesu rewitalizacji w oddziaływaniu na sytuację kryzysową występującą na danym obszarze.

Przez cały okres realizowana jest praca ze społecznością lokalną, poprzez działania animacyjne, spotkania, warsztaty, realizację przedsięwzięć lokalnych, wsparcie doradcze. Odbywa się to za pośrednictwem OPS, OWES, organizacji pozarządowych i grup inicjatywnych i instytucji kultury. Gmina jest w trakcie ww procesu, władze gminy są zdeterminowane aby ten bardzo ważny proces, kontynuować i doprowadzić do celu. Rewitalizacja zdegradowanych obszarów, wynikających z diagnozy, stanowi istotne zadanie Gminy. Program Rewitalizacji zapewnia ciągłość działań, konsolidując w swoich ramach działania rewitalizacyjne o charakterze społecznym i urbanistycznym. Wnioski wyciągnięte z realizacji poprzednich działań na wyznaczonym obszarze pozwolą na bardziej efektywne wykorzystanie środków i możliwości w obecnej perspektywie finansowej, dzięki czemu proces rewitalizacji wzmocni ich efektywność i skuteczność.

Komplementarność źródeł finansowania

Komplementarność finansowa to zdolność wykorzystania / łączenia różnych źródeł finansowania działań. W przypadku LPR - łączenia i uzupełniania prywatnych i publicznych źródeł finansowania działań, środków zewnętrznych i własnych. Wsparcie w ramach LPR GP zaplanowano, zgodnie z charakterem działań i podmiotów mających je realizować, m.in. ze środków Europejskiego Funduszu Rozwoju Regionalnego, Europejskiego Funduszu Społecznego i Funduszu Spójności. Planuje się także udział środków ze źródeł krajowych (m.in. środki JST, programy ministerstw - np. Kultury, Sportu i Turystyki), Programu Operacyjnego Fundusz Inicjatyw Obywatelskich, Programu Aktywności Społecznej Osób Starszych; w ramach mechanizmów finansowych (np. Norweskiego, Szwajcarskiego) i innymi. Powyższe środki łączone będą się ze środkami prywatnymi, wkładem własnym jednostek zaangażowanych w realizację działań rewitalizacyjnych, ujętych w programie rewitalizacji przy zachowaniu zasady wykluczenia ryzyka podwójnego finansowania.

8.

Mechanizmy włączenia mieszkańców, przedsiębiorców i innych podmiotów i grup aktywnych na terenie gminy w proces rewitalizacji

Partycypacja społeczna jest wpisana w proces rewitalizacji jako fundament działań na każdym etapie tego procesu (diagnozowanie, programowanie, wdrażanie, monitorowanie), determinując jego skuteczność i efektywność. Odpowiedzialność za przeprowadzenie całego procesu w sposób partycypacyjny ponoszą lokalne władze, jednak o sukcesie można mówić dopiero wtedy, gdy zaangażowani zostaną lokalni przedsiębiorcy, organizacje pozarządowe oraz mieszkańcy bez względu na wiek, status, płeć czy wyznanie. Skonsolidowanie wysiłków różnych osób, grup i podmiotów na rzecz obszaru rewitalizacji jest istotnym warunkiem sukcesu.

Na etapie **diagnozowania** wykorzystano następujące mechanizmy partycypacji społecznej:

- publikacje na tablicy informacyjnej Urzędu Gminy Płoty – informacje o przystąpieniu do prac nad programem rewitalizacji
- ogłoszenia o realizowanych działaniach i konsultacjach umieszczane w miejscach zwyczajowo przyjętych do zamieszczania ogłoszeń (gminne i sołeckie tablice informacyjne, świetlice wiejskie, biblioteka, portale społecznościowe itp.)
- badanie ankietowe przeprowadzone z przedstawicielami i przedstawicielkami wszystkich sołectw z terenu gminy (załącznik 1)
- zaangażowanie animatora lokalnego, moderatora i facylitatorów pochodzących bezpośrednio z obszaru gminy lub od lat działających na jej terenie aby skuteczniej przekonać interesariuszy do aktywnego udziału w procesie rewitalizacji
- udział animatora lokalnego rewitalizacji i animatora OWES w inicjatywach lokalnych i przedsięwzięciach sportowo-kulturalnych na terenie gminy (realizowanych ze środków RPO WZ, FIO, Programu Społecznik, funduszu sołeckiego i innych), przekazujących informacje o procesie rewitalizacji i gromadzących informacje o bieżących problemach i potrzebach mieszkańców
- 1 spotkanie fokusowe dla wszystkich grup interesariuszy, mające na celu zdiagnozowanie sytuacji na terenie gminy i poszczególnych sołectw, ze szczególnym uwzględnieniem problemów, potrzeb, potencjału i proponowanych rozwiązań, w którym udział wzięło 14 osób (załącznik 2)
- indywidualne wywiady pogłębione z przedstawicielami władz lokalnych (załącznik 3)
- wykorzystanie efektów dotychczasowej pracy Ośrodka Wsparcia Ekonomii Społecznej (OWES), w tym m.in. wykorzystanie przygotowanej przez OWES

diagnozy lokalnej czy współpraca przy wprowadzaniu narzędzi partycypacji społecznej, np. inicjatywa lokalna

Na etapie **programowania** wykorzystano następujące mechanizmy partycypacji społecznej:

- publikacje na tablicy ogłoszeń, portalu społecznościowym Urzędu Gminy Płoty – informacje o przystąpieniu do prac nad programem rewitalizacji, prezentujące całość procesu rewitalizacji i efekty prac nad programem rewitalizacji, jak również zachęcające mieszkańców do udziału w konsultacjach
- ogłoszenia o realizowanych działaniach i konsultacjach umieszczane w miejscach zwyczajowo przyjętych do zamieszczania ogłoszeń (gminne i sołeckie tablice informacyjne, świetlice wiejskie, biblioteka, portale społecznościowe itp.)
- wizje lokalne (spacery badawcze), podczas których mieszkańcy i mieszkanki, burmistrz oraz osoby odpowiedzialne za przygotowanie programu rewitalizacji mieli okazję obejrzeć teren gminy i zgłaszać swoje uwagi oraz opinie bezpośrednio w miejscu, na temat którego toczyła się dyskusja, w 8 spacerach udział wzięło ok. 26 osób.
- poziomie sołectw, mające na celu pobudzenie aktywności i włączenie ich do realizacji przedsięwzięć inwestycyjnych oraz z przedstawicielami instytucjonalnymi (samorząd, przedsiębiorcy, organizacje pozarządowe), zainteresowanymi realizacją projektów na obszarze rewitalizacji, w liczbie 72 spotkań wzięło udział 515 osób
- warsztaty dla mieszkańców obszaru rewitalizacji i interesariuszy procesu rewitalizacji w formie grupy fokusowej w ramach konsultacji społecznych projektu Lokalnego Programu Rewitalizacji, w warsztatach wzięło udział ok. 20 osób
- warsztat dla wszystkich grup interesariuszy służący wypracowaniu wizji gminy po rewitalizacji (w 24 roku). Następnie zespoły merytoryczne (społeczny, gospodarczy i środowiskowo-infrastrukturalny) wyznaczyły i spisały główne cele, jakie w ich obszarach specjalizacji stawiane są przed procesem rewitalizacji.

Głównym problemem/problemami gminy wskazywanymi najczęściej na etapie diagnozowania i programowania procesu rewitalizacji są wskazane w dalszej części LPR.

Po uchwaleniu „Lokalnego Programu Rewitalizacji Gminy Płoty na lata 2017 – 2023” rekomenduje się dalsze włączanie w działania wszystkich grup interesariuszy procesu. Podczas dotychczas przeprowadzonych działań konsultacyjnych i animacyjnych zostało na terenie Gminy Płoty zawarte porozumienie na rzecz wdrażania procesu rewitalizacji. Sygnatariuszami będą podmioty ze wszystkich sektorów (publiczny, prywatny, pozarządowy).

Na etapie **wdrażania** rekomenduje się wykorzystanie następujących mechanizmów partycypacji społecznej:

- powołany zostanie Zespół ds. rewitalizacji reprezentujący różne grupy społeczne i różne grupy interesariuszy, sposób wyboru członków zespołu również uwzględniać będzie partycypację społeczną, głównym zadaniem powołanego zespołu będzie m.in. weryfikacja podejmowanych działań rewitalizacyjnych
- wzmacnianie roli liderów lokalnych do aktywizacji biernych mieszkańców gminy przy wykorzystaniu sektora pozarządowego i działań realizowanych przez Ośrodek Wsparcia Ekonomii Społecznej
- aktywizacja postaw obywatelskich i społecznych – zapewnienie dzięki współpracy z Ośrodkiem Wsparcia Ekonomii Społecznej, tj. np. aktywne coroczne konsultacje programu współpracy z organizacjami pozarządowymi, wprowadzanie i realizacja narzędzi przewidzianych w Ustawie z dnia 24 kwietnia 2003 r. o działalności pożytku publicznego i wolontariacie (Dz. U. 2003 Nr 96 poz. 873 z późniejszymi zmianami).

Na etapie **monitorowania** rekomenduje się wykorzystanie następujących mechanizmów partycypacji społecznej:

- powołany zostanie Zespół ds. rewitalizacji reprezentujący różne grupy społeczne i różne grupy interesariuszy, sposób wyboru członków zespołu również uwzględniać będzie partycypację społeczną, którego zadaniem będzie weryfikacja podejmowanych działań rewitalizacyjnych i stopnia realizacji założeń LPR oraz wprowadzania ewentualnych działań naprawczych

- organizowanie cyklicznych spotkań dyskusyjnych z mieszkańcami na zasadzie tzw. „stolika rewitalizacyjnego”, zasadą spotkań jest ich regularność i stałe miejsce
- możliwość zgłaszania przez mieszkańców wniosków o zmianę Lokalnego Programu Rewitalizacji weryfikowanych przez Radę Gminy Płoty.

Prace nad przygotowaniem programu, oparte były na współpracy ze wszystkimi grupami interesariuszy, w tym szczególnie z mieszkańcami obszarów rewitalizowanych, przedsiębiorcami i organizacjami pozarządowymi oraz instytucjami podległymi JST. Podejście to będzie kontynuowane również w procesie wdrażania programu.

Zasada „partnerstwa” jest jedną z kluczowych zasad przyświecających przygotowaniu i wdrażaniu LPR. Inicjowanie współpracy pomiędzy sektorem publicznym, prywatnym i organizacjami pozarządowymi stanowi kontynuację prac nad Lokalnym Programem Rewitalizacji, gdzie do współpracy zostali zaproszeni chętni z terenu obszaru rewitalizacji. Współpraca ta będzie odbywać się także na poziomie Zespołu ds. Rewitalizacji, gdzie zostaną zaproszeni przedstawiciele organizacji pozarządowych i przedsiębiorców.

Także w miarę możliwości i potrzeb informacje na temat wdrażania działań przewidzianych w LPR w odniesieniu do obszaru rewitalizacji będą przekazywane na zebraniach wiejskich, imprezach cyklicznych oraz za pomocą instrumentów wskazanych w Planie Komunikacji LPR, który przygotowuje Zespół ds. Rewitalizacji. Współpraca pomiędzy Partnerami LPR ma na celu:

- wykorzystać potencjał organizacji i społeczności lokalnej poprzez skoordynowanie działań w ramach jednego, spójnego projektu akceptowanego i wspieranego przez wszystkich uczestników,
- optymalne wykorzystanie kompetencji i zasobów będących w dyspozycji gminy, organizacji pozarządowych oraz przedsiębiorców,
- wsparcie innowacyjności proponowanych rozwiązań, wyrażającą się zastosowaniem nowych podejść do problemów związanych z rozwojem lokalnym.

Prawidłowo przeprowadzony proces rewitalizacji wymaga podejścia partycypacyjnego, poczucia udziału mieszkańców i innych interesariuszy we wszystkich etapach działania. Poniżej przedstawiono model funkcjonowania partnerstwa na rzecz procesu rewitalizacji.

Model opiera się na następujących elementach:

- Zespół ds. rewitalizacji³,
- Otwarta Grupa Robocza na Rzecz Rewitalizacji,
- Stolik Rewitalizacyjny,
- Projekty partycypacyjne (np. Młodzieżowi liderzy rewitalizacji, Kluby Radykalnych Matek Wiejskich⁴).

8.1. Otwarta Grupa Robocza na Rzecz Rewitalizacji

Formalne, zorganizowane partnerstwo przedstawicieli grup interesariuszy procesu rewitalizacji w gminie i przedstawicieli środowisk nieformalnych.

Metoda ta w unikalny sposób prowadzi do dowartościowania wszystkich aktorów procesu rewitalizacji. Partycypacja to nie jest tylko zaproszenie ludzi na spotkanie, to jest sprawienie, aby czuli się, że są jego gospodarzami. To jest oddanie ludziom możliwości współorganizacji tych spotkań. Otwarta Grupa Robocza wymaga struktury. Wszyscy muszą wiedzieć, jaka jest metoda pracy i muszą wiedzieć jaka jest ich rola. Różni się od metody Open Space. Stosując metodę Open Space często pokładamy wiarę w inicjatywę i podmiotowość uczestników jednocześnie wtórnice ich uprzedmiotawiając. Oczekując, że uczestnicy sami sobie wyznaczą cele pracy, jej zakres i zadania. Animatorzy Open Space często po półtorej godzinie pracy dochodzą do punktu, w którym nie ma żadnych efektów, winą za taki stan rzeczy obarczając uczestników.

Metoda Grupy Roboczej wymaga pracy ekspertów, ale takiej, która pozwala włączyć się praktykom i uczestnikom procesów w sposób czynny i nienaznaczający. W Otwartej Grupie Roboczej uczestniczą ludzie z różnych środowisk i każde z tych środowisk jest przez to uczestnictwo w jakiś sposób docenione. Nie zadaje tu się pytań retorycznych i nie zadaje się pytań całkowicie otwartych, co pozwala na to, że uczestnicy wiedzą nad czym pracują i wiedzą do czego zmierzają. Istotne jest również poddanie procesów grupowych analizie i wyznaczenie liderów do prezentacji wypracowanych wniosków i narzędzi. Rezultaty powinny być dostępne na otwartej domenie i powinny dawać

³ Opis dot. Zespołu w ramach systemu wdrażania LPR

⁴ nazwa wzorowana na inicjatywie Fundacji MaMa

możliwość komentowania i dopracowania ich w praktyce i w procesie. Istotnym jest docenienie tego, że ludzie poświęcają swój wolny czas na to, żeby wspólnie pracować. Zaangażowanie w Otwartej Grupie Roboczej nie wymaga dodatkowych honorariów, jednakże za pracę należy się jakiś rodzaj benefitów. Są nimi wygodne warunki do pracy poprzez ufundowanie noclegu i obiadu. Jest to sposób, w którym ludzie oderwani w pewien sposób od swoich bezpośrednich obowiązków, nie muszą zajmować się rzeczami, które są angażujące czasowo i emocjonalnie. Oderwani od własnego środowiska, od miejsca pracy zyskują nową perspektywę i energię. Prowadzi to do realizowania zadań w innych warunkach i innym środowisku, co z kolei pozwala na otwarcie procesów umysłowych i na to, aby szły one w dogodnych, wymaganych przez nas kierunkach. Rewitalizacja jako proces odradzania, odnawiania wymaga zmiany sposobu myślenia. Praca w Otwartej Grupie Roboczej, poprzez swój kolektywny, niecodzienny, nieschematyczny charakter jest na to niezwykłą okazją.

Cechy partnerstwa:

Autentyczne

Partnerstwa na rzecz programów systemowych związanych z lokalną władzą mają często nieszczerzy charakter. Członkowie partnerstwa przystępują do niego z powodu partykularnych interesów lub dla zachowania poprawności politycznej.

Otwarta Grupa Robocza zmierza do autentyczności. Istnieje możliwość budowania jej niejako na marginesie innych motywacji, tworzy ją poczucie identyfikacji z celami pracy grupy, głębokie zaangażowanie dla dobra grupy oraz wiara w sens jej pracy. Jest to cel pracy moderatora, lub liderów grupy.

Zaangażowane

Praca w otwartej grupie roboczej oparta jest na zaangażowaniu jej członków. Nie jest ono ani oczywiste, ani natychmiastowe. Budowane jest stopniowo, w oparciu o pewne wartości i cechy charakterystyczne pracy. Zaangażowanie oznacza, że partnerstwo podejmuje działania i dyskutuje o działaniach. Członkowie partnerstwa nie są obojętni wobec działań związanych z rewitalizacją w gminie.

Otwarte

Każdy uczestnik Otwartej Grupy Roboczej ma prawo uczestniczyć w jej pracach, nie ma opłat wstępnych, nie ma barier instytucjonalnych, specjalnych zapisów, ani rozliczeń.

Reprezentatywne

Zależy nam na tym, aby w grupie pracowały osoby reprezentujące środowiska które mają potencjał dla prac rewitalizacyjnych, mają interesy związane z tym procesem, zasoby możliwe do wykorzystania, potrzeby i czas.

Ponadlokalne

Rewitalizacja to proces, który dotyczy nie tylko mieszkańców, instytucje i podmioty z obszaru zdegradowanego. Przewidywalne oddziaływanie można zaplanować w najbliższym sąsiedztwie, a także daleko poza obszarem. Zainteresowanie procesem rewitalizacji ma również charakter ponadlokalny. Można przewidzieć, że są interesariusze rewitalizacji obszaru mieszkający i działający daleko poza gminą, również zagranicą.

Refleksyjne

Partnerstwo powinno stawiać pytania dające do myślenia, prowokować wysiłek intelektualny. Prace w grupie, dyskusje, ale także proces jej tworzenia, dynamika pracy, integracja, konflikty, przemiany motywacji i zwroty akcji powinny być na bieżąco poddawane refleksji. Możliwość zaangażowania do prac przedstawicieli środowiska naukowego, akademików jest tutaj nieocenionym zasobem. Co więcej - może okazać się bezkosztowy - zaproszenie doktorantów czy badaczy do pracy jest możliwością realizacji zadań statutowych uczelni, dla badaczy możliwością dostępu do danych na temat niezwykle interesujący (rewitalizacja) czy nawet szansą na publikację. Jeśli zupełnie nie jest to możliwe to taką rolę mogą pełnić lokalni nauczyciele lub proboszcz. Refleksja może być podejmowana na bieżąco, może przybrać formę krótkich notatek po spotkaniu, może mieć formułę rozmowy w kularach. Interesującym rozwiązaniem, które także warto jest uwagi, jest nagrywanie krótkich filmików przez uczestników po spotkaniu, w których wyrażają swoje emocje i przemyślenia, marzenia i cele. Ważne jest w tym momencie zaufanie w grupie, ważna jest zasada, że te filmy ani refleksje nie wyciekają poza nasz krąg, że są nasze, ważne i tylko dla nas, nie dla osób z zewnątrz.

Zapraszające

Należy zadbać o to, by dostęp do informacji o spotkaniach, pracy, wnioskach i zadaniach grupy był z kolei jak najbardziej jawny, otwarty i dostępny. Należy wykorzystać kanały informacyjne najczęściej używane w lokalnej społeczności, nie tworzyć kolejnych stron www czy innych mediów. Ogłoszenia w szkole, parafii, sklepie we wsi, tablicy sołeckiej, świetlicy wiejskiej. Lokalna gminna gazeta i social media to typowe miejsca, gdzie możemy zapraszać do prac w grupie. Ważne jest także, aby nikt, kto do niej dołącza nie czuł, że wchodzi w jakiś zakłęty krąg, by czuł się zaproszony, witany i chciany.

Bez hierarchii

Zasadą organizacji przestrzeni do spotkań jest krąg krzeseł a nie prezydium i publiczność. Takie ustawienie sali ma dawać wszystkim uczestnikom poczucie równych praw. Otwarta Grupa Robocza nie ma zarządu. Decyzje są podejmowane metodą deliberacji i konsensusu. Spotkania Grupy są moderowane przez moderatora wybranego spośród uczestników, a różnorodne formy dyskusji (praca w zespołach) mają dawać szanse podejmowania aktywności przez wszystkich uczestników spotkań wg ich potrzeb i kompetencji.

Aktywne

Miarą aktywności partnerstwa jest aktywność jego członków. Zarówno w procesie rewitalizacji jak i refleksji nad nią. Uczestnicy przyjmujący wyłącznie postawę obserwatora nie powinni uczestniczyć w spotkaniach. Formy pracy zastosowane w spotkaniach Grupy winny aktywizować wszystkich uczestników.

Zarażające entuzjazmem

Nic tak nie psuje grupy jak nuda. Biurokracja, papiery, przepisy mogą zniszczyć każdą energię. Podobnie jak mówienie w kółko o tym samym, oczywistości i banialuki, kolonizowanie dyskusji przez jednego "gadulę", nadawanie prawdom znanym z życia codziennego sensu przez naukowy, biurokratyczny język. Tak niszczymy. Jak budować? Samemu być pasjonatem rewitalizacji, cieszyć się z pracy z ludźmi, mieć entuzjazm ze spotkania, radość rozmowy... i nimi zarażać.

Robocze

To miejsce, gdzie możemy się mylić, możemy próbować, tworzyć rozwiązania, poddawać je dyskusji i stwierdzać, że jednak to do niczego. Nie boimy się czasem powiedzieć bzdury, bo darzymy się zaufaniem i wiemy, że teraz nad tym pracujemy, że to jeszcze nie jest gotowe. Zdejmuje to z uczestników stres i pozwala na aktywne uczenie się.

Chętne

Mówi się, że aby coś się udało ludziom musi się chcieć, że "gdzie wola tam sposób". Otwarta Grupa Robocza to spotkanie ludzi, którzy chcą wykazać powodzenie procesów rewitalizacji, a nie ich fiasko.

Uczące się

W Otwartej Grupie Roboczej biorą udział ludzie dorośli. Procesy uczenia się w tej grupie zachodzą inaczej niż u dzieci. Teoretycy edukacji dorosłych wskazują na to, iż w wyniku socjalizacji zostają wytworzone pewnego typu ramy interpretacyjne, które pozwalają nam na uczenie się właściwie tylko tego, co już i tak umiemy. Rewitalizacja, choć realizowana w Polsce już od kilku lat jest procesem, który wymaga głębokich przemian mentalnościowych, odrzucenia stereotypów, poszukiwania zupełnie nowych ścieżek zmiany i rozwoju społeczności lokalnej. Otwarta Grupa Robocza to środowisko, gdzie te procesy uczenia mogą zachodzić niejako laboratoryjnie, liderzy świadomi szans i ograniczeń mogą je odpowiednio moderować.

Ciekawe

Partnerstwo jest podmiotem, który jest zainteresowany doświadczeniami innych. Innych partnerstw na rzecz rewitalizacji - w sąsiednich gminach, w Polsce i zagranicą. Innych projektów rewitalizacyjnych, rozwiązań organizacyjnych i formalnych. Dlatego Otwarta Grupa Robocza powinna wymieniać doświadczenia z podobnymi podmiotami.-

Otwarta Grupa Robocza na Rzecz Rewitalizacji będzie się spotykać 4 razy w roku podczas dwudniowych posiedzeń głównie wyjazdowych.

8.2. Stolik rewitalizacyjny

Cotygodniowe spotkania dyskusyjne dla osób zainteresowanych tematyką rewitalizacji oraz procesem rewitalizacji w gminie. Zasadą spotkań jest ich regularność i stałe miejsce. Spotkania odbywają raz w tygodniu o stałej porze i w stałym miejscu, np. w każdy poniedziałek o godz. 18.00 w kawiarni x.

Idea stolika nawiązuje do funkcjonującej w wielu krajach tradycji spotkań kameralnych. W Niemczech „Stammtisch” – oznacza spotkania grupy osób odbywających się regularnie zazwyczaj wokół stołu, często okrągłego. „Stammtisch” nie jest zorganizowanym, oficjalnym spotkaniem ale nieformalnym spotkaniem przyjaciół. Dyskusje przy stoliku są prowadzone w sposób luźny, są pełne dygresji i dowcipu.

Udział w „Stammtischu” szczególnie na obszarach wiejskich był związany z przynależnością do wyższego statusu społecznego. W drugiej połowie XIX w. uczestnikami „Stammtischu” byli miejscowi dygnitarze tacy jak: burmistrz, lekarz, farmaceuta, nauczyciel, leśnik, bogaty rolnik. Zaproszenie do stolika było znakiem nadzwyczajnego uznania. Podobnie było w przypadku stołów, przy których zbierali się artyści.

W dzisiejszych czasach „Stammtisch” nie jest związany ze statusem społecznym. Teraz chodzi o wspólnotę, intymność i wspólne sprawy. Nie zmienia to faktu, iż bycie „zaproszonym do stolika” jest rodzajem działania mającego na celu uznanie, docenienie, jako ważnego aktora rewitalizacji. Formuła łączenia demokratycznej otwartości, z poczuciem uczestniczenia w czymś ważnym, tworzenia wspólnego dzieła, wypracowywania rozwiązań jest nobilitująca.

Cele spotkań stolika rewitalizacyjnego:

- utrzymanie stałego kontaktu z interesariuszami
- zapewnienie otwartości i jawności procesów rewitalizacyjnych
- informacja i edukacja na temat istoty i problemów rewitalizacji

Stolik rewitalizacyjny powinien odbywać się na następujących warunkach:

1. Dobrowolność.

Udział w spotkaniach „stolika” jest niezobowiązujący i dobrowolny.

2. Dostępność.

Do „stolika” może się przysiąść każdy, kto ma potrzebę rozmowy na temat rewitalizacji.

3. Rozmowa.

Istotą spotkania przy „stoliku” jest kulturalna rozmowa. Opierająca się na dialogu.

Rozmowa ma charakter nieformalny, luźny, służy wymianie informacji, poglądów, opinii i wyjaśnianiu wątpliwości.

4. Napoje i potrawy.

Każdy uczestnik spotkania zaopatruje się w napoje i ewentualne potrawy na własny koszt.

5. Czas trwania spotkania.

Spotkanie trwa dopóki nie się nie wyczerpie rozmowa i bierze w nim udział przynajmniej trzech uczestników. Jednak nie powinno trwać dłużej niż 2 godziny.

6. Dokumentacja.

Na stole jest rozwinięty arkusz papieru a materiały piśmienne pozwalają zapisywać w luźnej formie przebieg rozmowy (np. w formie mapy myśli). Fotografia zapisu może być publikowana na stronie www.

7. Moderacja.

Przy stoliku rewitalizacyjnym powinna być obecna przynajmniej jedna osoba z zespołu ds. rewitalizacji, lokalny animator ds. rewitalizacji lub przedstawiciel instytucji zaangażowanej w proces. Do obowiązku moderatora należy podtrzymanie rozmowy i dbałość o dokumentację.

8.3. Młodzieżowi liderzy rewitalizacji

Rewitalizacja jako proces odnowy, zmiany, przemiany ze swej natury jest procesem zakorzenionym w przeszłości (nawet poprzez swoją starą, zdegradowaną tkankę miejską), lecz równocześnie zwróconym w przyszłość. Uruchamia to specyficzny sposób myślenia i działania, mianowicie - podejście foresightowe. Przewidywanie różnych, możliwych, czasem nieco szalonych, czasem zwyczajnych scenariuszy rozwoju danej społeczności lokalnej zawsze powinno mieć w perspektywie tych, którzy za 20 - 40 lat będą użytkownikami tej przestrzeni. Włączenie młodych ludzi, którzy będą gospodarzami gminy po zakończeniu procesów rewitalizacji w proces jej projektowania, konsultowania i wdrażania jest niezwykle istotne. Pozwala to także na uniknięcie tego, co wielu sceptyków tych procesów powtarza jak mantrę: "i tak wam zniszczą!". Może dać także nadzieję, iż przełamana zostanie (ogólnopolska) tendencja exodusu młodych z wiosek i małych miast do metropolii i za granicę. Jeśli młodzi poczują, że uczestniczą w czymś ważnym, że mają prawo by współdecydować, programować to, jak zmienia się ich otoczenie. Jeśli potem włączą się w odnawianie placu zabaw, malowanie garaży w podwórkach, czy wspólne sadzenie truskawek w ogródku sąsiedzkim... może z dumą będą po nich oprowadzać znajomych i będą dumni ze swojej małej ojczyzny. Może nie zniszczą, może nie wyjadą.

Struktura

Kilkuosobowe grupy w każdym sołectwie objętym obszarem rewitalizacji.
Współpracujące ze szkołą, parafią, organizacjami pozarządowymi (ZHP)

Metoda pracy

Warsztaty, konwenty, grupy roboczo-doradcze, przedstawiciele w Otwartej Grupie Roboczej na Rzecz Rewitalizacji oraz uczestnictwo w Stolicu Rewitalizacyjnym, weekendowe zjazdy w świetlicach wiejskich.

Wzajemne korzyści:

1. Możliwość uczenia się
2. Wpływ na kształt przestrzeni zamieszkania
3. Zaświadczenia o wolontariacie
4. Wsparcie projektów kluczowych
5. Organizacja projektów animacyjnych

8.4. Kluby Radykalnych Matek Wiejskich

Matki są naturalnymi sojuszniczkami procesów rewitalizacji, to przecież one pragną lepszego świata dla swoich dzieci. Na poziomie ideowym pięknie wyraziła to Swan (artystka sztuki ulicy) mówiąc, że matki są tymi, które wprowadzają dzieci na świat, które im go pokazują i tłumaczą, oswajają ... dlatego od poziomu ich edukacji i świadomości zależy jakość zmian społecznych i szansa na odnowę. Na poziomie praktycznym (co wykazały badania nad rewitalizacją, np. na terenie wrocławskiego Nadodrza) to one są tymi, które pilnują, by nowo odremontowany plac zabaw nie stał się miejscem picia piwa, by trawników nie rozjeżdżały parkujące samochody, zaś fasad budynków nie zdobiły wulgaryzmy. To one popierały remonty i zmiany, żadna z nich nie mówiła, że remont podwórka jest zbędny, że i tak zniszczą. Może wspominały o swoich obawach, ale gotowe były jak lwice bronić tego nowego, czystego, kolorowego miejsca - "kawałka świata" dla swoich dzieci.

Struktura

Otwarte, kilkunastoosobowe grupy w każdym sołectwie objętym obszarem rewitalizacji. Współpracujące ze szkołą, parafią, Kołem Gospodyń Wiejskich (jeśli funkcjonuje), lokalnym zespołem folklorystycznym, sklepem, świetlicą szkolną, fryzjerem itp.

Metody pracy

Cotygodniowe "poranki przy kawie", w tygodniu, przed południem, w trakcie gdy ojcowie są w pracy, kobiety te wraz z dziećmi mogą spotykać się w świetlicy lub parafii z małymi dziećmi, dzieląc się swoimi kłopotami dnia codziennego (grupa wsparcia), pomysłami na rozwój społeczności lokalnej (Kobieca Grupa Robocza), edukując się (Akademia Mam). Dobrze, jeśli spotkania te moderowane są przez animatorkę: pedagoga lub psychologa. Nie chodzi o formalizowanie spotkań ani wniosków, ale o nadawanie rozmowom celu, struktury, profesjonalne wsparcie refleksji, dokumentację i tworzenie raportów do zastosowania w procesach rewitalizacji.

Wspólne wyprawy kulturalne

- Okolicznościowe spotkania o charakterze integracyjnym na terenie sołectwa
- SWOPy ubranek, zabawek dziecięcych, pchle targi itp
- Wspólne mini remonty, rękodzieło, szycie zasłon itp.

Wzajemne korzyści:

1. Możliwość uczenia się
2. Wpływ na kształt przestrzeni zamieszkania
3. Sieć wsparcia
4. Wsparcie projektów kluczowych
5. Organizacja projektów animacyjnych
6. Poszerzanie horyzontów poprzez wyprawy kulturalne.

9.

System realizacji (wdrażania) programu rewitalizacji

9.1. Zespół ds. Rewitalizacji

Zarządzającym Programem w imieniu Gminy będzie Burmistrz przy pomocy Zespołu ds. Rewitalizacji. Zespół zostanie powołany stosownym Zarządzeniem Burmistrza i w jego skład wejdą:

- 2 przedstawicieli Burmistrza – w tym Pełnomocnik ds. Lokalnego Programu Rewitalizacji, który będzie przewodniczył pracom Zespołu,
- 2 przedstawicieli Rady Gminy,
- 2 przedstawicieli trzeciego sektora - organizacji działających na terenie obszaru rewitalizowanego,
- 2 przedstawicieli przedsiębiorców,
- inne osoby wskazane przez Burmistrza.

Zespół ds. Rewitalizacji opracuje swój regulamin. Jego pracami będzie kierował Pełnomocnik ds. Lokalnego Programu Rewitalizacji. Zespół nadzoruje skuteczność i jakość realizacji Lokalnego Programu Rewitalizacji. Do zadań Zespołu będzie należało w szczególności:

- przygotowywanie rocznych sprawozdań z realizacji LPR,
- przedkładanie Radzie Gminy propozycji zmian w treści Lokalnego Programu Rewitalizacji,
- zapoznanie się z uwagami Rady Gminy dotyczącymi rocznego sprawozdania z realizacji LPR,
- opiniowanie wniosków przedkładanych przez Partnerów Projektów dotyczących zadań realizowanych w ramach obszaru rewitalizowanego,
- przygotowanie i zatwierdzenie Planu Komunikacji LPR,
- monitoring i ewaluacja LPR,
- podejmowanie decyzji zgodnie z regulaminem prac Zespołu, wyboru sekretarza, itp.,
- inne określone w regulaminie i mające znaczenie dla realizacji Lokalnego Programu Rewitalizacji.

Uczestnictwo w pracach Zespołu ma charakter społeczny i za udział w nich nie przysługuje wynagrodzenie. Zespół spotyka się nie rzadziej niż raz w roku. Decyzje w ramach Zespołu o ile to możliwe podejmowane są w ramach konsensu. Szczegółowy tryb podejmowania decyzji zostanie zaproponowany w Regulaminie Zespołu. Zespół ds. Rewitalizacji będzie stanowił forum współpracy i dialogu interesariuszy rewitalizacji z

Gminą w zakresie prowadzenia i oceny rewitalizacji. Jednocześnie będzie on pełnił funkcję opiniodawczo-doradczą dla Burmistrza.

9.2. Promocja LPR

Podmiotem, który ma zadanie prowadzić i nadzorować promocję Lokalnego Programu Rewitalizacji, a w jej ramach również promocję poszczególnych projektów i zadań inwestycyjnych będzie Zespół ds. Rewitalizacji. W celu skuteczniejszej komunikacji pomiędzy uczestnikami procesu wdrażania Lokalnego Programu a społeczeństwem zostanie opracowany „Plan komunikacji Lokalnego Programu Rewitalizacji”. Opracowanie to będzie podstawą działań informacyjnych i promocyjnych dla podmiotów uczestniczących we wdrażaniu LPR. W szczególności dokument ten będzie zawierał opis celów działań promocyjnych i informacyjnych, potencjalne grupy docelowe oraz działania zmierzające do zapewnienia sprawnego systemu wymiany informacji pomiędzy wszystkimi uczestnikami procesu wdrażania LPR.

Najważniejszym celem działań związanych z promocją Lokalnego Programu Rewitalizacji jest dotarcie do jak najszerszej grupy beneficjentów pośrednich (mieszkańców, turystów) z informacją o projektach podejmowanych w jego ramach. Celem pośrednim może stać się np. pozyskanie podmiotów, które ewentualnie mogą później występować w charakterze partnerów poszczególnych zadań realizowanych w ramach LPR.

Grupami docelowymi, do których kierowana jest promocja LPR będą:

- beneficjenci pośredni większości projektów – mieszkańcy gminy,
- środowisko przedsiębiorców lokalnych i ponadlokalnych,
- organizacje pozarządowe.

W ramach promocji Lokalnego Programu Rewitalizacji będą podejmowane następujące działania:

- powstanie i stałe uaktualnianie zakładki LPR na stronie internetowej Gminy,
- publikacje o realizacji projektów w ramach LPR w prasie samorządowej, lokalnej i regionalnej oraz w internecie,
- tablice informacyjne i pamiątkowe informujące o realizowanych bądź zrealizowanych projektach,
- spotkania, zebrania wiejskie, warsztaty, konsultacje projektów z potencjalnymi partnerami gospodarczymi, społecznymi, jak i z mieszkańcami obszaru rewitalizowanego.

10.

System monitoringu skuteczności działań i system wprowadzania modyfikacji w reakcji na zmiany w otoczeniu programu

Monitoring Lokalnego Programu Rewitalizacji pozwala pozyskać informacje, na podstawie których będzie można dokonać zarówno oceny stopnia realizacji celów i projektów rewitalizacyjnych (monitoring postępu realizacji programu), jak również oceny i identyfikacji trudności, przeszkód lub nieprawidłowości występujących podczas realizacji programu i projektów rewitalizacyjnych (monitoring barier i trudności).

Funkcję instytucji monitorującej wdrażanie LPR będzie pełnić Burmistrz i Rada Gminy. Co najmniej raz w roku przed sesją absolutoryjną będą analizowane postępy w realizacji Programu Rewitalizacji. Rada Gminy jako instytucja kontrolna i uchwałodawcza będzie mieć za zadanie:

- akceptację rocznych sprawozdań z realizacji LPR przygotowanych przez Zespół ds. Rewitalizacji, w szczególności osiągnięcia celów, rezultatów,
- analizowanie i zatwierdzanie wniosków o zmianę treści Lokalnego Programu Rewitalizacji,
- aktualizację Lokalnego Programu Rewitalizacji,
- uwzględnienie zadań zaplanowanych do realizacji przy przyjmowaniu budżetu gminy oraz wieloletnich planów inwestycyjnych lub innych dokumentów strategicznych o znaczeniu lokalnym.

Monitoring w Programie Rewitalizacji odbywać się będzie w oparciu o dwa systemy:

- system monitoringu i oceny skuteczności działań rewitalizacyjnych w tym:
 - monitoring projektów,
 - monitoring realizacji celów PR,
- system wprowadzania modyfikacji w reakcji na zmiany w obszarze rewitalizacji, w gminie lub uwarunkowania zewnętrzne.

Do oceny realizacji celów Programu Rewitalizacji zaprojektowano system wskaźników produktu, rezultatu bezpośredniego oraz oddziaływania wraz z oczekiwanymi wartościami. Punktem wyjścia stanowią cele Programu Rewitalizacji i wnioski z pogłębionej diagnozy obszaru rewitalizacji. Określono, jakie zmiany na obszarze rewitalizacji są istotne z punktu widzenia poprawy sytuacji społeczno-gospodarczej i zaproponowano trzy typy wskaźników, których celem jest ocena tych zmian:

- **wskaźniki produktu (WP)** – są to wskaźniki zagregowane, przedstawiające materialne zmiany w obszarze jakie są potrzebne np. liczba szkoleń, liczba miejsc spotkań mieszkańców czy też liczba nowych miejsc pracy,
- **wskaźniki rezultatu bezpośredniego (WRB)** – wskaźniki zagregowane, odnoszące się do bezpośrednich, sumarycznych efektów realizowanych

projektów, np. liczba mieszkańców posiadających umiejętność obsługi komputera, liczba mieszkańców uczestniczących we wspólnych imprezach kulturalno-rozrywkowych lub liczba osób zatrudnionych w nowych miejscach pracy na danym obszarze,

- **wskaźniki oddziaływania (WO)** – wskaźniki przedstawiające efekty w dłuższej perspektywie, mierzące realizację celów głównych Programu rewitalizacji, na których realizację składa się wiele działań, także tych, gdzie efekty są odroczone w czasie. W tym zakresie przeprowadzona zostanie sumaryczna ocena wskaźników wykorzystanych w procesie delimitacji obszarów zdegradowanych. Jednoczesna obserwacja wszystkich sfer procesu rewitalizacji tj. społecznej, gospodarczej, infrastrukturalnej, środowiskowej oraz przestrzenno-funkcjonalnej pozwoli na ocenę skuteczności i komplementarności prowadzonych działań.

Monitoring realizacji Lokalnego Programu Rewitalizacji Gminy Płoty w perspektywie 2023 roku będzie odbywać się w czterech etapach:

- monitoring i analiza realizacji celów programu – monitoring przeprowadzany w całym okresie realizacji PR,
- monitoring i analiza procedur wdrażania projektów – analiza sposobu realizacji przedsięwzięć rewitalizacyjnych,
- weryfikacja wskaźników:
 - monitoring właściwego doboru wskaźników produktu i rezultatu dla każdego przedsięwzięcia. Dobór wskaźników musi być zgodny z instrukcją dotyczącą przygotowania projektów rewitalizacyjnych w ramach Regionalnego Programu Operacyjnego dla Województwa Zachodniopomorskiego na lata 2014-2020, wydanej przez Urząd Marszałkowski Województwa Zachodniopomorskiego w Szczecinie w 2016 r.⁵
 - monitoring wskaźników realizacji Lokalnego Programu Rewitalizacji Gminy Płoty w perspektywie 2025 roku
- raportowanie wyników.

Monitoring realizacji celów PR będzie prowadzony w sposób ciągły w całym okresie objętym programem przy pomocy wskaźników oddziaływania. Obserwacje i analizy wskaźników będą wykonywane cyklicznie zgodnie z ustaloną częstotliwością. Mając na uwadze, że zmiany w obszarze rewitalizacji wymagają czasu, monitoring odbywać się

⁵ Regionalny Program Operacyjny dla Województwa Zachodniopomorskiego na lata 2014-2020, Urząd Marszałkowski Województwa Zachodniopomorskiego w Szczecinie 27 września 2016, <http://www.rpo.wzp.pl>.

będzie w odstępach rocznych. Pozwoli to na zebranie niezbędnych danych i analizę zaobserwowanych zmian. Ważnym elementem monitoringu będzie analiza efektu synergii i komplementarności między działaniami oraz diagnoza przyczyn problemów w uzyskaniu zakładanych efektów programu.

Monitoring projektów będzie prowadzony na bieżąco, a jego realizacja odbywać się będzie poprzez analizę zgodności jego przebiegu z założonym harmonogramem, budżetem i zakładanymi efektami. Obserwacji podlegać będą zarówno efekty w postaci produktów, zwłaszcza w projektach, gdzie istotnym komponentem jest infrastruktura. Jak również rezultaty bezpośrednie projektów, a więc skutki dla mieszkańców obszarów rewitalizacji.

System monitorowania opierać się będzie na wskaźnikach przypisanych zgodnie z ich znaczeniem do celów wyznaczonych w Lokalnym Programie Rewitalizacji. Wskaźniki zaprojektowano z myślą, aby jednocześnie oceniały realizację projektów jak również realizację przyjętych celów programu. Do każdego celu przypisano maksymalną liczbę punktów jaką można w wyniku ocen poszczególnych wskaźników:

- dla celu pierwszego – 40 punktów,
- dla celu drugiego – 35 punktów,
- dla celu trzeciego – 30 punktów,
- dla celu czwartego – 30 punktów.

Osiągnięcie zakładanego celu punktowego jest możliwe na dwa sposoby:

- poprzez osiągnięcie oczekiwanej wartości wskaźnika podstawowego o najwyższej wadze oraz kilku wskaźników o niższej wadze,
- poprzez osiągnięcie oczekiwanych wartości dla wszystkich wskaźników o niższej wadze.

Najwyższą wagę przypisano wskaźnikom, których wybór wynika bezpośrednio z pogłębionej diagnozy obszaru rewitalizacji oraz oceny wskaźników delimitacji ze względu na wewnętrzne zróżnicowanie poziomu rozwoju społeczno-gospodarczego. Pozostałe wskaźniki mają przypisane wagi 2 lub 5 w zależności od znaczenia dla realizacji celu. Przypisanie punktów do poszczególnych wskaźników odbywać się będzie na zasadzie obserwacji zmian i porównanie z przyjętymi wcześniej kryteriami oceny. W przypadku braku pozytywnych zmian dla danego wskaźnika zostanie przyznane 0 punktów.

Punkty wynikające z wag będą przyznawane w ocenie, jeśli założona dla danego wskaźnika tendencja będzie występować. Uzyskanie 100 punktów na koniec realizacji programu byłoby idealnym rozwiązaniem, lecz i niższe wyniki będą świadczyły o sukcesie. W procesie monitoringu i oceny programu ważna jest komplementarność przestrzenna w realizacji poszczególnych celów. Wiąże się to z koniecznością

jednoczesnej oceny wszystkich przyjętych celów w programie. Podstawą oceny kompleksowości przeprowadzonej interwencji będzie osiągnięcie przynajmniej 60% punktów w każdym celu.

Tabela 2. Wskaźniki realizacji Lokalnego Programu Rewitalizacji

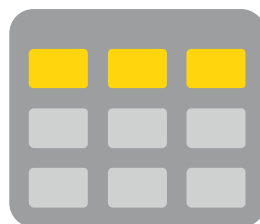
Cel	Wskaźniki	Tendencja (zmiana)	Waga
Cel 1 Sfera społeczna Wzmocnienie spójności społecznej i kapitału społecznego oraz jakości życia na obszarze rewitalizacji	Cel 1		
	Wskaźniki produktu		
	Liczba imprez organizowanych na terenie sołectwa	Rosnąca nie mniej niż 2 rocznie	5
	Liczba szkoleń z zakresu przygotowania projektów lokalnych	Rosnąca nie mniej niż 1 rocznie	5
	Wskaźniki rezultatu bezpośredniego		
	Liczba projektów zgłoszonych przez mieszkańców sołectwa	Nie mniej niż 1 rocznie	5
	Liczba prac społecznych wykonanych przez mieszkańców sołectwa	Nie mniej niż 2 rocznie	5
	Liczba osób uczestniczących w imprezach lokalnych	Rosnąca nie mniej niż 20%	5
	Wskaźniki oddziaływania		
	Odsetek bezrobotnych [%]	Spadająca, nie mniej niż o 10% (do 2023)	20
	Korzystający z pomocy społecznej na 100 miesz.	Spadająca, nie mniej niż o 10% (do 2023)	5
	Przestępstwa na 100 mieszkańców	Spadająca, nie mniej niż o 10% (do 2023)	5
	Wielkość zasiłków pomocy rodzinie w przeliczeniu na rodzinę	Spadająca, nie mniej niż o 10% (do 2023)	5
Cel 2 Sfera gospodarcza Zwiększanie atrakcyjności inwestycyjnej oraz rozwój przedsiębiorczości lokalnej	Cel 2		
	Wskaźniki produktu		
	Liczba szkoleń z zakresu przedsiębiorczości / uczestniczyli przedsiębiorcy	Nie mniej niż 2 rocznie	10
	Wskaźniki rezultatu bezpośredniego		
	Liczba osób uczestniczących w szkoleniu / osób zatrudnionych w wyniku realizacji projektu	Rosnąca nie mniej niż 2 na projekt	5
	Wskaźniki oddziaływania		
	Odsetek mieszkańców prowadzących działalność gospodarczą	Rosnąca, nie mniej niż o 10% (do 2023)	15
	Odsetek osób w wieku poprodukcyjnym [%]		
Cel 3 Sfera techniczna	Cel 3		
	Wskaźniki produktu		

Poprawa stanu infrastruktury i	Liczba obiektów użyteczności publicznej poddanych remontowi/modernizacji	Minimum 2 rocznie	5
	Wskaźniki rezultatu bezpośredniego		
	Powierzchnia obiektów poddanych remontowi/modernizacji		10
	Wskaźniki oddziaływania		
	Liczba osób korzystających ze zmodernizowanych obiektów (rocznie)		5
	Liczba nowych usług o charakterze publicznym powstałych w wyniku modernizacji obiektów		5
Cel 4 Sfera funkcjonalno-przestrzenna Poprawa dostępności do usług i rozwój form spędzania wolnego czasu	Cel 4		
	Wskaźniki produktu		
	Liczba projektów zwiększających dostępność obszarów rewitalizowanych do podstawowych usług	1 rocznie	5
	Wskaźniki rezultatu bezpośredniego		
	Liczba nowych usług i form spędzania czasu wolnego	2 rocznie	5
	Wskaźniki oddziaływania		
	Liczba osób biorących udział w nowych formach spędzania czasu wolnego	Rosnąca, nie mniej niż o 10% (do 2023)	5
	Poprawa dostępu do usług publicznych dla osób z obszaru rewitalizowanego	Rosnąca, nie mniej niż o 5% (do 2023)	5

Spis map

Mapa 1. Podział gminy Płoty na jednostki analityczne - sołectwa	24
Mapa 2. Koncentracja zjawisk negatywnych sfery społecznej w sołectwach gminy Płoty ^a	30
Mapa 3. Koncentracja zjawisk negatywnych sfery gospodarczej w sołectwach gminy Płoty	33
Mapa 4. Koncentracja zjawisk negatywnych sfery technicznej w sołectwach gminy Płoty	36
Mapa 5. Koncentracja zjawisk negatywnych sfery funkcjonalno-przestrzennej w sołectwach gminy Płoty	39
Mapa 6. Zasięg przestrzenny obszaru zdegradowanego w gminie Płoty	42
Mapa 7. Podobszar rewitalizacji Makowice	51
Mapa 8. Podobszar rewitalizacji Wicimice	54
Mapa 9. Podobszar rewitalizacji Wyszogóra	57

Spis tabel

Tabela 1. Wybrane wskaźniki społeczno-gospodarcze dla gminy Płoty na tle powiatu gryfickiego	6
Tabela 2. Przykładowe wskaźniki diagnozy zjawisk kryzysowych	18
Tabela 3. Wskaźniki sfery społecznej w sołectwach gminy Płoty	29
Tabela 4. Wskaźniki sfery gospodarczej w sołectwach gminy Płoty	32
Tabela 5. Zestawienie wskaźników sfery technicznej w sołectwach gminy Płoty	35
Tabela 6. Zestawienie wskaźników sfery funkcjonalno-przestrzennej w sołectwach gminy Płoty	38
Tabela 7. Charakterystyka obszaru zdegradowanego w gminie Płoty	41
Tabela 8. Obszar rewitalizacji na tle sytuacji w gminie Płoty	45

Spis rysunków

Rysunek 1. Schemat diagnozy sytuacji wewnętrznej w gminie na potrzeby rewitalizacji	14
Rysunek 2. Schemat wyznaczania obszaru zdegradowanego	16
Rysunek 3. Schemat wyznaczania obszaru rewitalizacji	21

Spis literatury

- Statystyczne Vademecum Samorządowca, Główny Urząd Statystyczny, 2016, Warszawa.
- Strategia Rozwiązywania Problemów Społecznych Gminy Płoty na lata 2016-2020, 2016, Płoty.
- Studium Uwarunkowań i Kierunków Zagospodarowania Przestrzennego Gminy Płoty, 2003, Płoty.
- Ustawa z dnia 9 października 2015 r. o rewitalizacji, Dz. U. 2015 poz. 1777.
- Zasady realizacji przedsięwzięć rewitalizacyjnych w ramach Regionalnego Programu Operacyjnego Województwa Zachodniopomorskiego 2014-2020 opracowane przez Zarząd Województwa Zachodniopomorskiego Instytucja Zarządzająca Regionalnym Programem Operacyjnym Województwa Zachodniopomorskiego 2014-2020.